

**T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULLARI İKİNCİ KADEME MÜZİK
DERSLERİNİN SES EĞİTİMİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Ayhan KOCAMAN

**Danışman
Prof. İsmail BOZKAYA**

BURSA 2012

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında 80084002 numaralı Ayhan Kocaman'ın hazırladığı "İlköğretim Okulları İkinci Kademe Müzik Derslerinin Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi" konulu Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 09/03/2012 tarihinde 10:00-12:00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin başarılı olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)
Prof. İsmail BOZKAYA
Uludağ Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Üye
Yrd. Doç. Nesrin BİBER ÖZ
Uludağ Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Üye
Yrd. Doç. Dr. Ayhan HELVACI
Uludağ Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi

09/ 03/ 2012

ÖZET

Yazar : Ayhan KOCAMAN
Üniversite : Uludağ Üniversitesi
Anabilim Dalı : Güzel Sanatlar Eğitimi
Bilim Dalı : Müzik Eğitimi
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : xii + 117
Mezuniyet Tarihi : 09 / 03 /2012
Tez Danışmanı : Prof. İsmail BOZKAYA

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME MÜZİK DERSLERİNİN SES EĞİTİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İlköğretim okulları ikinci kademe müzik derslerinin ses eğitimi açısından değerlendirilmesinin yapıldığı bu araştırmada program ve uygulamaların ne tür sorumluluklar ve yaptırımlar içerdiği ve ses eğitimi açısından müzik derslerinde bu yaptırımların hangi düzeyde yerine getirilebildiği sorularına yanıt aranmıştır. Bu kapsamda; ses eğitiminin ilköğretim okulları ikinci kademedeki önemini anlatan kaynaklara yer verilmiş, 1994 ve 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programları ses eğitimi açısından incelenmiştir. Araştırma, kaynak tarama esaslı ve durum tespitini öngören betimleme modeline dayanmaktadır. Veriler bu model çerçevesinde anket, görüşme, ilköğretim müzik kitapları ve çeşitli yazılı kaynakların taranması sonucunda elde edilip işlenmiş ve yorumlanmıştır. Bu bağlamda Bursa merkez Nilüfer, Osmangazi ve Yıldırım ilçelerinde görev yapan 51 müzik öğretmenine anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler istatistik programlarında çözümlenip yorumlanmıştır.

Araştırma sonucunda ilköğretim okulları ikinci kademe müzik derslerinde önemli bir öge olan ses eğitimine yeterince yer verilmediği ve bu durumun bir takım sebepleri olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar ile ilgili tespit edilen noktalara çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Müzik Eğitimi, Ses Eğitimi, Müzik Dersi Öğretim Programı, Müzik Dersi Kitabı

Sayfa Sayısı: 117

ABSTRACT

Author : Ayhan KOCAMAN
University : Uludağ University
Department : Fine Arts Education
Major : Music Education
Nature of Thesis : Master's Thesis
Pages : xii + 117
Graduation Date : 09 / 03 /2012
Supervisor : Prof. İsmail BOZKAYA

EVALUATION OF THE MUSIC LESSONS IN TERMS OF VOICE EDUCATION IN THE SECOND GRADE OF SECONDARY SCHOOL

In this research, which contains the evaluation of the second grade of elementary schools the answers at the questions of what kind of responsibilities and law sanctions are found in sources and regulations and to what extent these law sanction are regulated in sound education of music lessons, are searched.

In this scape, the sources, which tell the importance of voice education in the second grades of elementary schools, are included. 1994 and 2006 secondary schools music lesson teaching programs are studied in terms of voice education.

The research is based on depiction model which includes resource scanning and envisions situation determining. According to this model the data are attained and interpreted as a result of scanning surveys, interviews, elementary schools music lesson books and various written sources.

In this regard, 51 music teachers, who work in Bursa central district Nilüfer, Osmangazi, Yıldırım are surveyed. Acquired datum are analysed and interpreted in statistic programmes.

As a consequence of this research, it is decided that it's not given an important place to voice education in the second grades of secondary schools, and this situation has some various reasons. Several proposals are brought forward to the points which are related with these results.

Key Words: Music Education, Voice Education, Music Lesson Teaching Programme, Music Lesson Book

The number of pages: 117

ÖN SÖZ

İnsanlar iletişimlerinde farklı yollar kullanmaktadırlar. Yazarak iletişim, beden dilini kullanarak iletişim bu yolların bazılarıdır. Bu iki örnek de, daha dar anlamda iletişim imkânı sunmaktadır. Ancak insan sesi diğer iletişim türlerine oranla çok daha detaylı ve daha çok seçeneği olan bir kavramdır. Bazen şarkı söyleme aracı olarak kullanılabilen ses bazen de insanların iletişimlerini sağlayabildikleri bir araç konumundadır. Bu yönden ses insanların duygusal aktarımına yardımcı olmakla birlikte, sosyal ilişkilerin sürdürülebilmesi açısından da ciddi bir önem taşımaktadır. Konuşma engelli olan bireylerin sosyal yaşamlarında yaşadıkları zorlukları empati yoluyla anlayabilme durumunda, insan sesinin ve konuşabilme yetisinin ne derece hayati bir önem taşıdığını algılayabilmek hiç de zor olmamaktadır. Ayrıca konuşma iletişim türlerinin içindeki en pratik yoldur. Konuşma yoluyla insanlar isteklerini, fikirlerini, düşüncelerini en kısa ve pratik yolla aktarabilirler, aynı süratle sonuç alabilirler. İnsanlar konuşma yoluyla birbiriyle iletişim kurabilmelerinin yanı sıra seslerini kullanarak farklı uyarmalarda bulunabilirler veya müzik yapabilirler.

İnsan hayatında önemli bir yeri ve önemi olan ses doğru kullanılmadığı zaman ciddi sorunlar çıkar ve bu sorunlar bazen insanın tüm hayatını olumsuz yönde etkileyebilir. Dolayısıyla ses sağlığının korunması ve sesin doğru kullanılması gerekmektedir. Bu durumu sağlamak doğru bir ses eğitimi ile mümkün olmaktadır.

İnsan hayatında fizyolojik değişim ve gelişimin yaşandığı mutasyon döneminde seste de bazı değişimler yaşanmaktadır. Bu değişimi iyi anlamak ve iyi yönetmek gerekmektedir. Aksi halde bu geçiş döneminde doğru bir şekilde kullanılmayan ses bireyin tüm yaşantısında sorunlarıyla birlikte var olmaktadır. Özellikle ilköğretim okulları ikinci kademeye denk gelen bu dönemde ses eğitiminin doğru bir şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan müzik dersi öğretim programlarının, buna göre yazılan ders kitaplarının hazırlanması ve uygulama aşamasında müzik öğretmenlerinin bu hassas dönemi dikkate alarak hareket etmeleri gerekmektedir.

Araştırmanın temelini ve amacını ilköğretim ikinci kademe tüm bu uygulamaların ne derece yerine getirilebildiği yaklaşımı oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler, ilköğretim okulları ikinci kademe sınıflarında müzik dersleri kapsamında uygulanan ses eğitimine bir katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca müzik öğretmenlerinin görüş ve beklentilerinin de değerlendirildiği bu çalışma, ilköğretim ikinci kademe ses eğitimine yönelik yazılacak yeni kaynaklara yol göstermesi açısından da önem taşımaktadır.

Araştırmanın başlangıcından bugüne kadar her aşamada desteğini esirgemeyen ve değerli katkılarıyla beni yönlendiren tez danışmanım Prof. İsmail Bozkaya'ya, araştırma sırasında anketi içtenlikle yanıtlayan müzik öğretmenlerine, çalışma sürecinde maddi, manevi yardımlarını esirgemeyip her zaman bana destek veren sevgili aileme ve özellikle bu sürecin tamamında tüm yardımlarıyla daima yanımda olan Doç. Dr. Aysan Őentürk'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayhan KOCAMAN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
ÖN SÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	VIII
ŞEKİLLER ve TABLOLAR.....	IX
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
BÖLÜM II	
BULGULAR VE YORUM.....	23
2.1. Müzik Dersi Öğretim Programları.....	23
2.1.1. 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı.....	23
2.1.2. 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı.....	51
2.2. Müzik Dersi Kitapları.....	55
2.3. Anket Sonuçları.....	62
2.3.1. Kişisel Bilgiler.....	62
2.3.2. Müzik Öğretmenlerinin Ses Eğitimine Yönelik Görüşleri.....	72
BÖLÜM III	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	96
KAYNAKLAR.....	99
EKLER.....	103
ÖZGEÇMİŞ.....	116

Simgeler ve Kısaltmalar

ev.	: Çeviren
Dr.	: Doktor
Eğt. Fak.	: Eğitim Fakóltesi
f	: Frekans
s	: sayfa
sy	: sayı
ss	: sayfa sayıları
vb.	: ve benzeri
%	: y¼zde

Şekiller ve Tablolar

Şekiller

Şekil 1.1	Bireysel Ses Eğitimi Piramidi.....	14
-----------	------------------------------------	----

Tablolar

Tablo 1.1	Örnekleme Grubunu Oluşturan Öğretmenler.....	21
Tablo 2.1.1.1	1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 3. Devre Genel Amaçları.....	25
Tablo 2.1.1.2	1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 6.Sınıf Ünitelerinin Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi Sonucu Ortaya Çıkan Amaç ve Hedefler.....	26
Tablo 2.1.1.3	1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 7. Sınıf Ünitelerinin Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi Sonucu Ortaya Çıkan Amaç ve Hedefler.....	35
Tablo 2.1.1.4	1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Ünitelerinin Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi Sonucu Ortaya Çıkan Amaç ve Hedefler.....	43
Tablo 2.1.2.1	2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 6. Sınıf Dinleme-Söyleme-Çalma Alanının Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi Sonucu Ortaya Çıkan Hedef Kazanım ve Davranışlar.....	52
Tablo 2.1.2.2	2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 6. Sınıf Müziksel Algı ve Bilgilendirme Alanının Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi Sonucu Ortaya Çıkan Hedef Kazanım ve Davranışlar.....	53
Tablo 2.1.2.3	2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 7. Sınıf Dinleme- Söyleme-Çalma Alanının Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi Sonucu Ortaya Çıkan Hedef Kazanım ve Davranışlar.....	53
Tablo 2.1.2.4	2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 7. Sınıf Müziksel Algı ve Bilgilendirme Alanının Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi Sonucu Ortaya Çıkan Hedef Kazanım ve Davranışlar.....	54

Tablo 2.1.2.5	2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Dinleme- Söyleme- Çalma Alanının Ses Eğitimi Açısından İncelenmesi Sonucu Ortaya Çıkan Hedef Kazanım ve Davranışlar.....	54
Tablo 2.3.1.1	Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Üniversitelere Göre Dağılımı.....	63
Tablo 2.3.1.2	Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Kadro Durumlarına Göre Dağılımı.....	64
Tablo 2.3.1.3	Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okulların Eğitim Türüne Göre Dağılımı.....	64
Tablo 2.3.1.4	Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı.....	65
Tablo 2.3.1.5	Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Haftalık Ders Yüklerine Göre Dağılımı.....	66
Tablo 2.3.1.6	Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitimindeki Ana Çalgılarına Göre Dağılımı.....	68
Tablo 2.3.1.7	Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Ses Eğitimi Sırasında Yer Verdikleri Çalgıların Dağılımı	69
Tablo 2.3.2.1	Müzik Öğretmenlerinin “Müzik derslerinde nefes ve ses alıştırmalarına önem veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	70
Tablo 2.3.2.2	Müzik Öğretmenlerinin “Çalışma öncesinde vücudun rahatlaması-yumuşaması konusunda alıştırma yaptırıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	71
Tablo 2.3.2.3	Müzik Öğretmenlerinin “Ses çalışmalarını nefes alıştırmalarıyla destekliyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	72
Tablo 2.3.2.4	Müzik Öğretmenlerinin “Ses alıştırma ve şarkı söyleme etkinlikleri sırasında öğrencilerin doğru duruş ve oturuşlarına özen gösteriyorum ” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	73
Tablo 2.3.2.5	Müzik Öğretmenlerinin “Şarkı söylemeden önce ses açma çalışmaları yaptırıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	74
Tablo 2.3.2.6	Müzik Öğretmenlerinin “Ses ve sesin doğru kullanılması konusunda bilgi veriyorum.”İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	75
Tablo 2.3.2.7	Müzik Öğretmenlerinin “ Ses organları ve bu organların nasıl kullanılması gerektiği konusunda bilgi veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	76

Tablo 2.3.2.8 Müzik Öğretmenlerinin “Ses sağlığı ve sesin korunması konusunda bilgi veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	77
Tablo 2.3.2.9 Müzik Öğretmenlerinin “İnsan ses grupları hakkında bilgi veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	78
Tablo 2.3.2.10 Müzik Öğretmenlerinin “İnsan ses grupları ile ilgili örnekler dinletiyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	79
Tablo 2.3.2.11 Müzik Öğretmenlerinin “Sürekli aynı pozisyonda (oturarak ya da ayakta) çalışma yaptırmamaya, bazen oturarak bazen ayakta çalışma yapmaya özen gösteriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	80
Tablo 2.3.2.12 Müzik Öğretmenlerinin “Öğrencilere yüksek sesle şarkı söyletmemeye özen gösteriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	81
Tablo 2.3.2.13 Müzik Öğretmenlerinin “Öğrencilerin sesleri doğru algılayıp işlemeleri için bir çalgı yardımı ile alıştırmayı yaptırıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	82
Tablo 2.3.2.14 Müzik Öğretmenlerinin “Ses çalışmaları kapsamında uyguladığım alıştırmaların sadece inici veya sadece çıkıcı olmamasına, karma uygulamalar yapmaya dikkat ediyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	83
Tablo 2.3.2.15 Müzik Öğretmenlerinin “Öğrencilerin staccato ve legato uygulamalarını birbirinden ayırt edebileceği farklı alıştırmalar uyguluyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	84
Tablo 2.3.2.16 Müzik Öğretmenlerinin “Ses eğitimi uygulamasında gerekli gördüğüm durumlarda bireysel olarak alıştırmayı örnekleri veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	85
Tablo 2.3.2.17 Müzik Öğretmenlerinin “Ses alıştırmalarında kız ve erkek seslerinin alt ve üst sınırlarını gözeterek çalışıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	86
Tablo 2.3.2.18 Müzik Öğretmenlerinin “Nefes-ses ve nefes-konuşma bağlantılarının alıştırmalarını yeterince yaptırıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	87
Tablo 2.3.2.19 Müzik Öğretmenlerinin “Toplu şarkı söylerken yanlış sesleri belirleyip onlarla ilgileniyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	88

Tablo 2.3.2.20 Müzik Öğretmenlerinin “Yaptırdığım nefes ve ses alıştırmalarının olumlu sonuçlar verdiğini gözlemliyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	89
Tablo 2.3.2.21 Müzik Öğretmenlerinin “Fizyolojik değişim ve gelişim (mutasyon) döneminde ses değişimi ile ilgili olarak öğrencileri bilgilendiriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	90
Tablo 2.3.2.22 Müzik Öğretmenlerinin “Fizyolojik değişim ve gelişim (mutasyon) döneminde olup, sesinde ciddi sorunlar olan öğrencileri gerekli gördüğüm durumlarda şarkı söyleme etkinliklerinden muaf tutuyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	91
Tablo 2.3.2.23 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik dersi öğretim programının ses eğitimi konusunda öğretmene yeterli sorumluluklar yüklediğini düşünüyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	92
Tablo 2.3.2.24 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik dersi öğretmen kılavuz kitabının ses eğitimi konusunda öğretmene yeterli bilgi ve yönlendirmeyi sunduğunu düşünüyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	93
Tablo 2.3.2.25 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik dersi repertuarının öğrencilerin müziksel gelişim düzeylerini gözetererek hazırlandığını düşünüyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	94
Tablo 2.3.2.26 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik dersinin süresinin düzenli ses ve nefes alıştırmaları uygulamasını yapabilmek için yeterli olduğunu düşünüyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	95

BÖLÜM I

GİRİŞ

“Bir toplumun her yönüyle kalkınmasında ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasında en önemli etken, o toplumu oluşturan her bireyin doğuştan sahip olduğu potansiyelin en iyi şekilde değerlendirilmesi olduğu söylenebilir. Toplumdaki insanların biçimlendirilmesinde de eğitim önemli bir rol oynamaktadır. Her insanın potansiyel gücünün ortaya çıkarılması ve toplum yararına kullanılması ise, eğitime ve eğitim sisteminin niteliği ile işlevselliğine bağlıdır. Eğitim, bir toplumu oluşturan insanların istedik özelliklere sahip olmasını dolayısıyla o toplumun da istedik özelliklere sahip olmasını sağlar.”¹

“İnsanları belli bir amaca göre yetiştirme sürecidir [eğitim]. Bu süreç doğumdan ölüme kadar devam etmekte, bazı zamanlar planlı-programlı (formal), bazı zamanlar ise çevredeki etkileşimle oluşan kültürlenmeler sonucu (informal) gerçekleşmekte ve tüm bu olguların gerçekleştiği sürenin sonunda belli bir ürün olarak yaşama aktarılmaktadır.”²

Bireylerin eğitimini sağlayıp onlarda istedik yönde davranış değişikliği yaratabilmenin sonucunda, o bireyler tarafından oluşan toplum da istedik yönde gelişebilmekte, çağdaş toplum olmanın gereklerini daha planlı bir şekilde yerine getirebilmekte ve sağlıklı düşünebilen, doğru hareket edebilen bir yapıya bürünebilmektedir.

Good' a göre eğitim, “Kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümüdür.”³

¹ Tülay EKİCİ, *Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Bir Program Geliştirme Çalışması*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2008, s.3

² Ayşe Meral TÖREYİN, *Türkiye Türkçesi Dilbilgisi Yapısının Şan Eğitimi Amaç, İlke ve Teknikleri Açısından İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1998, s. 3

³ _____, aynı, s.3

Bozkaya “Yaşamın her anında, her kesitinde; ailede, okulda, işte, askerlikte, eğitim devam eder. Anlaşıyor ki; eğitim çok kapsamlı bir süreçtir” demektedir.⁴

Bu tanımlardan ve yaklaşımlardan yola çıkarak eğitimin bir süreç olduğu ve doğum ile ölüm arasındaki sürenin tamamını kapsadığı ortaya çıkmaktadır. Bu süreç içindeki ayrıntılar nelerdir ve tam olarak neleri içermektedir, sorusunun yanıtı olarak ise farklı ve çarpıcı yaklaşımlar dikkat çekmektedir. Örneğin; bebeklerin zaman içinde yürümeyi öğrenmeleri ve bu durumu davranış haline getirmeleri, ilkokul çağındaki çocukların zaman içinde basit işlemlerden daha karmaşık ve ayrıntılı işlemleri yapabilir hale gelmeleri, askerlik görevini yapan bir gencin vazifesinin ilk dönemlerinde çok zorlandığı fiziksel zorluk derecesi yüksek olan hareketleri ilerleyen dönemlerde daha rahat ve hızlı bir şekilde yapabilmesi, bir kişinin iş hayatında başlangıç dönemine oranla insan ilişkilerinde daha ileri boyutlara ulaşabilmesi, bir çırağın ustasına bakarak, onun hareketlerini takip ederek yapılan iş ile ilgili beceri kazanması; tüm bunların hepsi eğitim ile gerçekleşmektedir. Görülüyor ki; eğitim yaş ile doğru orantılı olan bir kavram değildir. Hayatın tamamında devam etmekte ve her yaşta bireyi ilgilendirmektedir.

Daha çarpıcı olan durum ise, eğitimi veren kişiler bile eğitime tabidir. Öyle ki; eğitim veren bir öğretmen dahi, uyguladığı yaklaşımlarda yanlış yaptığını fark edip yeni bir yaklaşım oluşturmak için farklı metodlar deneyebilir. Ayrıca öğretmenlere verilen hizmet içi eğitim, eğitimi veren kişilerin de eğitim aldığını göstermektedir.

Eğitimin temelinde bulunan özellikler şunlardır⁵

- Nesne (obje) olarak insanın alınması,
- Nesnenin hali hazırdaki durumunun yetersiz kabul edilmesi,
- Nesnenin istendik yönde değiştirilebilmesi,
- Bu amaçla çevrenin düzenlenmesi; tutarlı, etkin araç-gereç, strateji, yöntem, teknik uyarıcıların devreye sokulması,

⁴ İsmail BOZKAYA, *Okul Ortamında Müzik*, F. Özsoy Matbaacılık, Bursa, 2001, s. 2

⁵ Veysel SÖNMEZ, *Eğitim Felsefesi*, Anı Yayıncılık, Ankara, 2005, s.37

• Nesnenin istendik davranışları (hedefleri) kazanıp kazanmadığının yoklanması gerekir.

Eğitim, amaçlı bir etkinliktir. Dolayısıyla bu amaç doğrultusunda planlı-programlı çalışmalar yapmak gerekmektedir. Bu amaç ise öğrencilere istendik davranışları kazandırabilmektir. Genel anlamda bakıldığında eğitimin amaçları şunlardır⁶

- Bireysel özellikleri geliştirme,
- Bireyin toplumla bütünleşmesini sağlama,
- Eğitim yoluyla istenilen davranış değişikliklerini kazandırma,
- Toplumsal bütünlüğü sağlama,
- Bireysel ve toplumsal gereksinimlere yanıt verme,
- Toplumsal değişme ve kalkınmaya uygunluk,
- Toplumsal değişme ve gelişmeyi hızlandırma,
- Kendi içinde tutarlılık ve eğitimde süreklilik ilkesine uygunluk,
- Demokratik ideallere uygunluk,
- Sosyal refahı artırma.

“Dewey’e göre eğitimin hedefi ise, daha sonraki deneyimleri yönlendirmektir. Eğitimde, öğrencileri geleceğe yönelik güdülemekten çok, yaşadıkları anın problemlerini çözmelerini sağlayacak ilgi ve gereksinimlerine yanıt verilmelidir. Öğrenciler, gündelik deneyimlerini kullanarak, bugüne ve geleceğe uyarlanabilir bir düşünce yöntemini içselleştirmelidirler.”⁷

Bir başka açıdan bakıldığında günümüzde eğitimin amacı, doğuştan gelen yetenekleri ortaya çıkarılmış ve yeni yetenekler kazanmış, yeni durumlara uyum

⁶ Hikmet Yıldırım CELKAN, *Eğitim Sosyolojisi*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum, 1991, s. 40-41

⁷ Gerald Lee GUTEK, *Eğitimde Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*, çev. Nesrin Kale Ütopya Yayınevi, Ankara, 2001, s. 118

sağlayabilen, kendini değiştirmesini ve düzeltmesini bilen, dengeli bir kişiliğin geliştirilmesi olarak açıklanmaktadır.⁸

Özetle, nitelikli insan yetiştirmek ve yetiştirilen insanların sağlıklı ve gelişmiş toplumlar yaratabilmeleri için en önemli unsur olan eğitim kavramı farklı kültürlerde, farklı yaklaşımlarla uygulanan, belli başlı amaçları-hedefleri olan, ülkelerin ve yöneticilerin sosyal, siyasi ve ekonomik politikalarıyla desteklenen ve temellenen, her şeyden önemlisi de toplumların istikbalini belirleyen bir kavramdır.

Kişilerin; gerek toplumsal, gerekse bireysel yaşayışları, duyguları, düşünceleri, olayları kendilerine göre yorumlama ve bu yorumlanan durumları sergileme istekleri daima olmuştur. İnsan yaşantısının yorumlanarak anlatılma, sunulma ve sergilenme özelliği de bu duruma eklenebilir. Tüm bu durumların, yaşantıların, olayların sunumunun belirli bir teknik kullanarak, kendi hislerini ve yorumlarını da bu sunumun içine ekleyerek yaptığı çalışmaya sanat denir. Bu sunum bazen insanın zihninde oluşan seslerin açığa çıkmasıyla, bazen bir zemine kazınan veya boyanan zihinsel şekillerle, bazen bir olaydan yapılan duygusal çıkarım ile kaya parçasının oyularak şekillendirilmesiyle, bazen taşların üst üste konulmasıyla, bazen ise insanların rol yeteneklerini belirli sınırlar çizerek oyun oynamasıyla gerçekleşir. Sanat kavramında asıl olan durum, yaşanan veya hissedilen bir olgu ve bu olgu çerçevesinde şekillenip ortaya çıkan bir ürün olmasıdır. Bu ürün sözle, müzikle, heykelle, resimle, rol ile, mimari ile yapılabilir.

Sanat sözcüğü ‘fazilet ve kudret’ anlamında eski Yunanca ‘areta’ sözcüğünden gelir. Değişik dillerde farklı biçimlerde kullanılmaktadır. Örneğin; Almanca’da ‘kunst’ iken, İngilizce ve Fransızca’da ‘art’ olarak kullanılmakta, İtalyanca’da ‘arte’ olarak kullanılırken, Latince’de ‘ars’ olarak bulunmaktadır.⁹

“Sanat kısaca hoşça giden biçimler yaratma çabası olarak da tanımlanabilir. Sanatın kurtarıcı işlevi de vardır. Bir sanatçı çoğunlukla güncel yaşamında bulamadığı huzuru ve mutluluğu sanatta bulmakta, yarattığı yapıtlarla yaşama bağlanmaktadır.”¹⁰

⁸ Server TANİLLİ, *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?*, Amaç Yayıncılık, İstanbul, 1989, s. 16

⁹ İsmail BOZKAYA, a.g.e. , s.9

¹⁰Tülay EKİCİ, a.g.e., s.55

Sanatın kudret ve fazilet anlamına gelmesi, kişileri rahatlatması, yaşama bağlanması, özgüvenini yerine getirmesi, güzeli temsil ve ifade ediyor olmasının bir kanıtıdır ya da sanat kavramının içinde güzellik kelimesi gerçekçilik kelimesinin ardında kalıp pek de ön plana çıkmamaktadır. Bozkaya'ya göre “Güzellik kavramı, sanatsal düşünce içinde Rönesans döneminde (1450-1600) önemle ön plana çıkarılmış ve 19.yy'da resmi bir sanat anlayışına dönüşmüştür. Oysa çağımızda güzellik anlayışının sanat için bir zorunluluk olmadığı, sanatsal yaratının mutlaka güzellik etkisi oluşturmasının gerekmediği kabul edilmektedir.”¹¹

Sanat, insanların içindeki ruh dünyasının bir yansıması olduğu için evrensel bir dil kullanmaktadır. Bu noktada sanatın tüm dünya insanlarını bir araya getirebilecek bir gücü de olduğu söylenebilir. Bu da birleştirici bir özelliği olan sanatın belli bir sınır olmadan üretilmesi anlamına gelmektedir.

Üretilen sanatın doğru ve amaçlarına uygun bir şekilde olması için, yapılan sanat dallarının veya sanatın tümünün eğitiminin verilmesi gerekmektedir. Bu eğitim sonucunda ruh dünyasındaki olguları ürün haline döndüren kişiler daha etkin ve doğru bir üretim yapabilmektedirler.

Sanat eğitiminin amaçlarından bazıları şunlardır: ¹²

- Sanat bireye dışavurum olanağı verir ve böylece ruhsal sağaltıma yardım eder.
- Bireyin kendini kanıtlamasına, kimliğini bulmasına olanak sağlar.
- Bireyin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışı geliştirir.
- Bireyin, sanatı uygulayarak bir üretici ve sanatı izleyerek bir tüketici olarak, içinde yaşadığı kültüre katkısını sağlar.
- Bireyde, estetik ve pratik yargı gücünü geliştirir.
- Sanatsal yaratıcılığı geliştirir.

Sanat eğitimi, her biri kendi içinde dallara ayrılan üç ana koldan oluşmaktadır:

¹¹İsmail BOZKAYA, *a.g.e.*,s.10

¹²Tülay EKİCİ *a.g.e.*, s.58

- Fonetik sanatlar eğitimi
- Plastik sanatlar eğitimi
- Dramatik sanatlar eğitimi¹³

“Müzik, teknik deyişle, ses yüksekliği ve tartım bağlantıları içinde düzenlenmiş seslerin sanatıdır.”¹⁴

Müzik sanatının en önemli öğeleri ses ve bu seslerin birbiriyle olan konumlarıdır. Birbirinden yüksek veya alçak frekanslarda olan sesler ile birbirinden uzun veya kısa duyulan seslerin belli kurallar bütünüyle anlamlı ve ruhsal yaklaşım ile üretilmesi disiplinine müzik denir.

“Müziğin anlatmak istediği şeyleri algılayabilmek onun verdiği hazzı azaltmaz; aksine müziği anlayabilmek ondan alınacak hazzı daha yükseklerle taşıyabilmektedir. Sanat kavramından alınacak haz iki türdür. Bu hazların birincisi, çok sık yaşanan deneyimlerdir; yaşamın dertlerinden kaçış yolu olarak duyuların yatıştırılmasına sığınmaktır. Diğer bir haz ise; insan yaşamının ve düşüncesinin daha önceden bilinmeyen ya da açığa çıkmamış bir tarafına uyanışın vereceği coşkidur. İşte büyük sanatın kendi çağında verdiği temel haz, bu ikinci hazdır, yani öğrenme hazzıdır. Kendine özgü bir öğrenmedir bu; bunu yaşayan kişide güçlerinin arttığı bilincinin yanı sıra bir gelişme duygusu yaratır.”¹⁵

Müzik sanatı, insanlığın var olduğu ilk uygarlıklarla birlikte oluşan ve gelişimini çağlardır sürdüren bir sanattır. Antik Yunan toplumlarında, antik Mısır devrinde, Roma İmparatorluğu döneminde, Osmanlı İmparatorluğu döneminde çok farklı amaçlarla kullanılan bu sanatın insanlara öğretilmesi, insanların müziksel davranışları öğrenmesi de tarih boyunca söz konusu olmuştur.

“ Eflatun’a göre kişilerin eğitimi, bedeni ve ruhu eğitmek kavramlarıyla açıklanmaktadır. Bu iki kavram birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayıcı bir görünüm taşımaktadır. ‘Jimnastik’ kavramını bedeni eğitmek olarak gösteren Eflatun, ruhun eğitimi için ‘Müzik’ kavramını kullanmakta ve toplumun tamamının ruh sağlığının

¹³ Ali UÇAN, *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1994, s.211

¹⁴ Sidney FINKELSTEIN, *Müzik Neyi Anlatır?*, çev. M. Halim Spatar, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2000, s.9

¹⁵ _____, aynı, s.9

korunmasının müzik kavramına bağlı olduğu için aslında müziğin toplumun tamamının eğitimi ile ilgili olduğunu savunmaktadır.”¹⁶

Müzik eğitimi Ünal'a göre; "Bireylerin, giderek de toplumların, sağlıklı, saygın, becerikli, yordamlı, dürüst, çalışkan, üretken, uyumlu ve çağdaş olabilmeleri için bir düşünce ve davranış eğitimidir."¹⁷ Uçan'a göre ise; "Bireye kendi yaşantısı yoluyla, belirli müziksel alışkanlıklar kazandırma ve/veya bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla, belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir."¹⁸

Dolayısıyla bu iki tanıma bakarak müzik eğitimi ile eğitim kavramları arasında sağlam bir ilişki olduğu söylenebilmektedir. Daha doğrusu eğitimin amaçları ile müzik eğitiminin amaçları arasında bir bağ kurmak gerekirse müzik eğitimi kavramının eğitimin amaçladıklarını müziksel anlamda amaçladığı görülmektedir.

Türkiye’de müzik eğitimi, uygulanması açısından amaçlarına göre üç türde ele alınmaktadır. Bu üç tür aşağıdaki gibi adlandırılmıştır:

- Genel Müzik Eğitimi,
- Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi,
- Mesleki Müzik Eğitimi.

“Genel müzik eğitimi herkes için gerekli olan müzik eğitimidir.”¹⁹ “Genel müzik eğitimi ile, bireyin okul-eğitim ortamında müzik yoluyla eğitiminin sağlanması, müziksel davranış geliştirmesi amaçlanır. Bu eğitim türünün aynı zamanda uyarıcı, yönlendirici bir etkisi ve görevi de vardır. Bu yolla çocukların ilgi ve yetenekleri fark edilebilir.”²⁰

Genel müzik eğitimi planlı programlı yapılan eğitim durumudur. Okullarda uygulanmakla birlikte tanımlarda da bahsedildiği gibi öğrencilere sadece belirli bir program dahilinde müziksel davranış değişiklikleri yaratacak etkileri sunmakla

¹⁶ Mahir DİNÇER, *Türkiye’de Okul Öncesi Öğretim, İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Eğitimi Nasıl Olmalıdır?*, Birinci Müzik Kongresi Bildiriler, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 1988, s.445

¹⁷ Saadettin ÜNAL, *Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları*, TED Yayınları, Ankara, 1988, s.481

¹⁸ Ali UÇAN, *Türkiye’de Cumhuriyetin İlk Altmış Yılında Müzik Eğitiminde Program Geliştirme*, GÜGEF Dergisi, Ankara, 1988, c.4, s. 312

¹⁹ Ali UÇAN, *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1997, s.211

²⁰ İsmail BOZKAYA, a.g.e., s.20

kalmayıp, özel yeteneği olan öğrencileri keşfedip, onların ilgilerini üst düzeye çıkararak kendi yapısını mesleki müzik eğitime de taşımanın adımlarını atmaktadır.

“Özengen (amatör) müzik eğitimi müziğe karşı ilgi duyan, müziği sadece dinlemekle kalmayıp onu seslendirme konusunda da istekli ve yetenekli olan bireylere yönelik sunulan bir müzik eğitimidir.”²¹

“Aynı zamanda müzik bir eğitim alanıdır. Bir iş, meslek koludur. Çünkü zaman içinde müzik yoluyla eğitileceklerin eğitimlerini gerçekleştirmek üzere müziği meslek olarak seçenlerin eğitilmesi gerekmiştir. İşte bu yönü ile müzik bir eğitim alanı olarak karşımıza çıkmakta, çeşitli kol ve dallara yönelik olarak müziği meslek olarak seçenler, ilgili kurumlar aracılığıyla eğitilmektedir.”²²

Ülkemizde mesleki alanda müzik eğitimi aşağıdaki alt dallarda verilmektedir:

- Müzik Öğretmenliği Eğitimi / Eğitim Fakülteleri bünyesinde
- Bestecilik ve Seslendiricilik Eğitimi / Konservatuvarlar bünyesinde
- Müzik Araştırmacılığı Eğitimi / Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde
- Çalgı Yapımcılık-Onarımcılık Eğitimi / Konservatuvarlar bünyesinde
- Askeri Müzik- Bandoculuk Eğitimi / Askeri Müzik Okulları bünyesinde
- Dinsel Müzik Eğitimi / İlahiyat Fakülteleri bünyesinde
- Anaokuluna, İlkokula (Şimdi İlköğretim Okullarına) Öğretmen Yetiştirmede

Müzik Eğitimi / Eğitim Fakülteleri bünyesinde

- Yurt Dışına Göndererek Müzik Eğitimi / Yetenekli Öğrencileri Yurtdışındaki Müzik Okullarına Sınavla Gönderme.²³

“İnsanın içinde doğduğu çevrede yer alan doğal, toplumsal ve kültürel öğeler arasında ‘ses’ çok önemli bir yer tutar. Sesin olmadığı durumlarda iletişim ve etkileşim çok zor olur. İnsanın çevresi, bir bakıma sanki, ‘seslerden örölmüş bir ağ’ gibidir. İnsan,

²¹ Ali UÇAN, a.g.e., 1997, s.211

²² İsmail BOZKAYA, a.g.e., s. 22

²³ -----, aynı, s.23

kaynağı, türü ve işlevi (iş görüsü) çok değişik olan bu sesleri algılar, çözümler, yorumlar ve giderek onları değişik anlatım biçimlerine dönüştürür.”²⁴

İnsanlar iletişimlerinde farklı yollar kullanmaktadırlar. Yazarak iletişim, beden dilini kullanarak iletişim bu yolların bazılarıdır. Bu iki örnek de, daha dar anlamda iletişim imkanı sunmaktadır. Ancak ses diğer iletişim türlerine göre çok daha detaylı ve daha çok seçeneği olan bir kavramdır. Bazen şarkı söyleme aracı olarak kullanılabilen ses bazen de insanların iletişimlerini sağlayabildikleri bir araç konumundadır. Bu yönden ses insanların duygusal aktarımlarına yardımcı bir araç olmakla birlikte, sosyal ilişkilerini sürdürebilmeleri açısından da ciddi bir önem taşımaktadır. Konuşma engellilerin sosyal yaşamlarında yaşadıkları zorlukları empati yoluyla anlayabilme durumunda, insan sesinin ve konuşabilme yetisinin ne derece hayati bir önem taşıdığını algılayabilmek hiç de zor olmamaktadır. Ayrıca konuşma iletişim türlerinin içindeki en pratik yoldur. Konuşma yoluyla insanlar isteklerini, fikirlerini, düşüncelerini en kısa ve pratik yolla aktarabilirler, aynı süratle sonuç alabilirler. İnsanlar konuşma yoluyla birbiriyle iletişim kurabilmelerinin yanı sıra seslerini kullanarak farklı uyarmalarda bulunabilir veya müzik yapabilirler.

“İnsan sesi ve organı, müzik yapmada ve yaratmada en doğal, en kullanışlı, en etkin ve en etkili araçtır.”²⁵ “Ağaç yaşken eğilir” atasözüyle bağlantı kurarak insan sesinin erken yaşlarda hatta doğumdan itibaren kullanıldığı göz önünde bulundurulursa, bu aracın müzik yapma konusundaki etkinliğini ve gelişiminin vardığı ileri noktaları da algılamak mümkün olmaktadır. Bu özelliğinin yanı sıra, fizyolojik bir yapıya sahip olmasından dolayı, insan sesinin daha hızlı bir şekilde yıpranması mümkündür. Hatta daha farklı bir bakış açısıyla, yanlış teknik kullanımı sonucunda sesin geri dönüşü olmayan bir yıpranma ve kalıcı olumsuz etkiler ile karşı karşıya kalabileceği de söylenebilir.²⁶

²⁴ Ali UÇAN, *a.g.e.*, 1994,s.9

²⁵ _____, *a.g.e.* , s. 22

²⁶ Oğuzhan ŞAHİN, *Ses Perdeleri ve Vibrato, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1995, s. 1

Ahmet Say insan sesini şu şekilde nitелеmektedir: “İnsan sesi çalgılar gibi bir müzik aracıdır. Bir şancının sesi, üzerine sözcükler ekleyen aygıt takılı ve ses tonu üreten bir çalgı ya da ses perdeleri üreten bir aygıt olarak kabul edilebilir.”²⁷

“Müzik tarihinde, bilinen ilk müzik aracı olan insan sesi, çalgılar içerisinde en eski, en doğal ve en değerli olanıdır. Ayrıca, bireyin kendisini dışa vurmasına yarayan en güzel araçtır. Duygusal dünyamızı en kolay ele veren unsur sesimizdir. Duygunun ifadesini ses, anlamını ise konuşma vermektedir.”²⁸

İnsanlar iç dünyalarında farklı duygular hissettiklerinde; örneğin kızdıklarında, şaşkınlıklarında, sevindiklerinde, istemedikleri bir durumla karşılaştıklarında, üzüntü içinde olduklarında ses ifadeleri bu ruh halini karşı tarafa yansıtmaktadır. Üzülen bir insanın sesi titreyen ve durgun bir şekilde olmakla birlikte, sevinçli olan bir insanın sesi oldukça coşkulu ve parlak çıkar. Öte yandan kızgın bir insanın sesi karşı tarafa dehşet saçacak bir şiddetle duyulmakla birlikte, şaşırılmış bir insanın sesi de bir o kadar derinden ve titreyen bir şekilde duyulur. Bu durumların istisnaları olmakla birlikte genel olarak kişiler içinde bulunduğu ruhsal durumları, ses ile ifade etmekte ve dışa vurmaktadır.

“İnsan sesi, duyguların doğrudan ifade edilmesini sağladığından ve insanın kendi bedenine ait olduğundan, diğer çalgılara göre daha romantik bir çalgıdır.”²⁹

“Şarkı söyleme müzikal ifadenin temel biçimidir ve insan sesi, sözler olmadan da kişisel ve tanımlanabilen sesler üretme yeteneğindedir. Sözlere yüksek anlatım gücünü veren de insan sesidir. İnsan sesinin mükemmel bir çalgı olma özelliği de buradan gelmektedir.”³⁰

İnsan sesi bir araçtır. Duyguların anında ifade edilmesine yarayan bir araç olan insan sesi, bazen kontrol dahilinde çalışmakla birlikte; istisna olarak, verilen ani tepkiler sonucunda kontrol dışı kullanılmaktadır. Kontrol dışı kullanıldığında insan sesi anlaşılmaz bir araç olmakla birlikte, bazen de verilen duygunun ifade ağırlığını arttırabilmekte ve daha etkili olmaktadır. Sesin doğru bir şekilde eğitilmesi insan sesinin

²⁷ Ahmet SAY, *Müzik Ansiklopedisi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1992, Ankara, Cilt. 4, s. 1125

²⁸ Mehmet ÖMÜR, *Sesin Peşinde*, Pan Kitabevi, 2001, İstanbul, s. 27

²⁹ William VENNARD, *Singing the Mechanism And The Technic*, 1967, New York, Carl Fischer Inc. , s.165

³⁰ Tülay EKİCİ, *a.g.e.*,s.63

daha vurgulayıcı bir ifade kazanmasına ve sosyal iletişimde daha etkileyici olmaya olanak tanır.

Egüz'e göre "İnsan yaşamında ses, konuşmak ve müzik yapmak gibi, iki önemli işleve sahiptir. Müzik yapmaya yarayan diğer çalgıların tek başına oluşturamadığı çeşitli renklerin tümünü içeren insan sesi, kendine özgü teknik ve yöntemlerin yanı sıra dilden aldığı güçle etkinliğini daha da arttırmıştır."³¹

"Şarkı söyleme sanatı; vücudumuzdaki şarkı söyleme işiyle ilgili tüm kasları denetim altına alıp, bu kasları gerektiği gibi kullanarak insan vücudunun ve ruhunun gizlerine ulaşmayı başarma eylemidir."³²

"İnsan, yürüyen bir müzik aletidir" tanımına göre, insanın doğal çalgısı olan sesin içinde insanın fizyolojik özellikleri, duygu dünyası ve sosyal çevresi ile etkileşimi bulunur. İnsan sesinin şarkı söyleme sanatına uygunluğu doğuştan bir yetenek olarak gelebilmekte veya çalışma yoluyla bu özellik üst seviyelere çıkarılabilmektedir. Ancak ses ve şarkı söyleme konusunda doğuştan yetenek sahibi olan kimseler de bu yetenek ve özelliklerini geliştirebilmek için çalışmak durumundadırlar. Bu çalışmalarını, işitsel kapasiteyi artırma ve ses kaslarına daha ayrıntılı ve iyi bir şekilde hükmedebilme alıştırmaları oluşturmaktadır.³³

Kişide doğuştan var olan şarkı söyleme yeteneğinin çalışmayla geliştirilebileceği; aksi halde yerinde sayan, geliştirilmeyen yeteneğin zamanla kaybolmaya yüz tutacağı veya kaybolacağı söylenebilir. Bu sadece şarkı söyleme konusunda değil, özellikle müziğin tüm alanlarında bu şekilde olabilmektedir. İnsan bünyesi ve yetenekler tıpkı bir paket lastiği gibidir. İki ucundan tutup çekildiğinde uzamakla birlikte, bırakıldığında eski, kısa haline geri dönmektedir. Çalışma sonucunda çok iyi noktalara ulaşacak bu yetenek de bırakıldığı zaman eski haline geri dönme riskini taşımaktadır. Bu durum, vücut geliştirme sporuyla ilgilenenlerin çalışmalarını bırakmaları durumunda, vücutlarındaki şişen kaslarının sönmeye yüz tutması durumuyla da benzeştirilebilir. Ses telleri diye adlandırılan organ da, aslında iki kastan ibarettir ve vücuttaki tüm kaslar gibi ses telleri de geliştirilebilmeleri durumunda iyi bir noktaya gelebilmektedir. Bunun için ses çalışmalarının bir sonu olmamakla birlikte sürekliliği esas olmaktadır.

³¹ Saip EGÜZ, *Toplu Ses Eğitimi 1*, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1980, s.1

³² Yalçın DAVRAN, *Şarkı Söyleme Sanatının Öyküsü*, Evrensel Müzikevi, 1997, s.44

³³ Tülay EKİCİ, *a.g.e.*,s.64

“İnsan sesi sanıldığı gibi sadece gırtlaktan çıkmaz. İnsan vücudundaki tüm organların ortak bir biçimde ve kusursuz bir şekilde çalışmasıyla oluşan insan sesi, insan fizyolojisindeki uyumlu çalışmanın da bir göstergesidir. İnsan sesinin sağlıklı ve normal bir şekilde çıkabilmesi için vücudun dik ve dengede olması, öncelikle nefes daha sonra ses üreten organların ve son olarak sesin ayarını yapan organların sağlam bir şekilde çalışması gerekir. Tüm bunların yanı sıra sesin rengini belirleyen rezonans boşluklarının da sağlıklı olması gereklidir.”³⁴

Kızıldeli’ye göre “Ses eğitimi olmalıdır. Bilindiği üzere sesi hiç eğitmemek, kötü ve yanlış kullanmak kadar sese zarar verir. Fakat ses eğitimi, bu işi gerçekten iyi bilen kişiler tarafından yapılmalıdır. Özellikle ilköğretim çağındaki öğrencilere ses eğitimi veren kişilerin mutasyon dönemini iyi tanıyan uzman kişiler olması çok büyük bir önem taşımaktadır.”³⁵

Töreyin bireysel ses eğitimini üç kategoride değerlendirmektedir. Bunlar:

- Ses Eğitimi
- Şarkı Söyleme Eğitimi
- Şan Eğitimi’ dir.³⁶

Bireysel ses eğitiminin bu şekilde gruplandırılması, eğitimin hangi alanda ve düzeyde verilmesi konusunda bizi yönlendirmektedir.

Töreyin’e göre “Ses Eğitimi diğer iki grubu da kapsayan bir eğitim türüdür. Sadece şarkı söyleme eğitimini veya konuşma eğitimini değil ikisinin tamamını kapsar. Kişilere, konuşma veya şarkı söylemede sesin doğru, güzel ve etkili kullanılabilmesi için gereken davranışların kazandırıldığı özel alan eğitimidir.”³⁷

Bu tanımdan yola çıkıldığında; ses eğitiminin bireysel ses eğitimi alanının temel noktasını oluşturduğu ve genel müzik eğitimi, mesleki (profesyonel) müzik eğitimi, amatör müzik eğitimi, konuşma eğitimi gibi insan sesini eğitmeyi hedefleyen diğer alt dalları kapsadığı görülmektedir. Sadece müzikal anlamda değil, sosyal iletişim

³⁴ Ayhan HELVACI, *Ses Eğitiminde Nefes ve Atak*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1995 ,s.5

³⁵ Nurdan KIZILDELİ, *Mutasyon Döneminde Ses Eğitimi*, Yüksek Lisans Semineri, 1999, Konya

³⁶ Ayşe Meral TÖREYİN, *a.g.e.*, s. 10

³⁷ _____, aynı, s.10

anlamında da gelişmeye yarayan bir araç olma özelliği taşıyan ses eğitimi Bireysel Ses Eğitimi kavramının bir piramit olarak düşünülmesi durumunda, bu piramidin temel noktasını oluşturmaktadır.

“Şarkı söyleme eğitimi; ses eğitimi kapsamının içinde yer almakta ve bu gruplandırmanın ikinci aşamasını oluşturmaktadır. Kişilere her türlü ve her düzeydeki şarkıları, özelliklerine, kurallarına, uygun olarak söyleyebilmek için, seslerini doğru, güzel, etkin ve etkili bir biçimde kullanabilmeye yönelik verilen eğitimidir. Her türlü ve her düzeydeki müzik eğitiminde, özellikle de genel ve amatör müzik eğitimi verilen kurumlarda uygulanır.”³⁸

Ses eğitiminde hem konuşma hem şarkı söyleme eğitimi verilirken, şarkı söyleme eğitimi daha indirgenmiş ve dar bir alanı kapsamaktadır. İlköğretim okullarında verilen genel müzik eğitimi kapsamında olan ses eğitimi, çocukların şarkı söylerken seslerini doğru kullanmasını amaçlar. Bu duruma göre ilköğretim okullarında verilen müzik eğitimi kapsamındaki ses eğitimi kavramı aslında şarkı söyleme eğitimi kavramını ilgilendirmektedir.

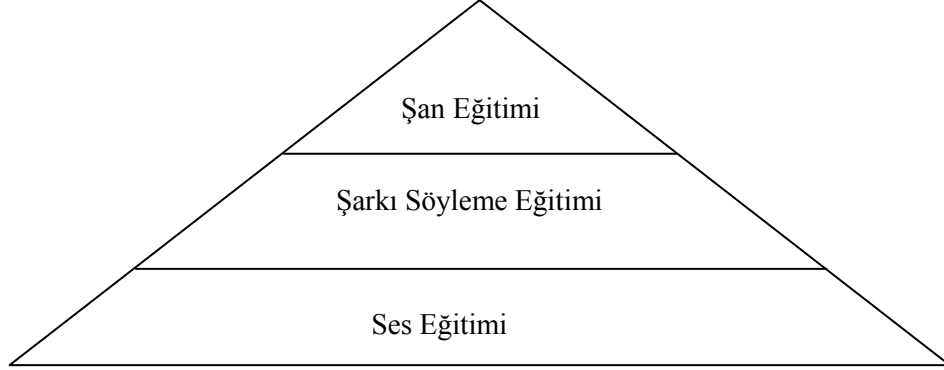
“Şan Eğitimi; daha profesyonel müzik çalışmalarını kapsamaktadır. Sesin dayanıklılık ve sağlamlık kazanabilmesi için yapılan bireysel ses eğitimi çalışmasıdır. Hedef alanı olarak özellikle opera eserlerini, uzun süreli ve teknik parlaklık gerektiren şan eserlerinin tür, müzikalite ve dönem özelliklerine uygun olarak söylenebilmesi gösterilmektedir. İleri düzeyde bir ses eğitimi türü olmakla birlikte ses eğitimi alanı içinde bir boyut olarak değerlendirilebilir.”³⁹

Bireysel Ses Eğitimi ile ilgili bu tanımlar değerlendirildiğinde ortaya aşağıdaki gibi bir piramit çıkmaktadır:

³⁸ Ayşe Meral TÖREYİN, a.g.e. , s.10

³⁹ -----, aynı, s.10

Şekil 1.1. Bireysel Ses Eğitimi Piramidi

Ses eğitiminde genel amaç; kişinin, sesi üreten organlarını en doğru şekilde kullanmasını sağlamak ve etkin kılmaktır. Dolayısıyla buradaki teknik yaklaşımların amacının yanı sıra, asıl hedeflenen en güzel sesin oluşturulabilmesidir. En güzel sesin teknik anlamda oluşması ise; dinleyenlerin teknik anlamdaki becerilerin farkına varmalarının yanı sıra, duygusal anlamda da ortada olan üründen etkilenme durumlarını oluşturmaktır. Müzik kavramının da hedeflediği nokta beğeni beklentilerini üst düzeylerde karşılayabilmek, teknik anlamdaki kusurların, eğitim yoluyla ortadan kaldırılarak en doğru sonuçlara ulaşabilmektir.

“Doğumdan itibaren insanlar, birtakım büyüme ve gelişme evrelerinden geçerler. Bu evrelerin ilki doğumdan sonraki ilk yıllar, ikincisi ise bilindiği üzere insan hayatının en ciddi ve şaşırtıcı evresi olan mutasyon (ergenlik) dönemidir.”⁴⁰

“Mutasyon döneminin çok büyük bir bölümü okul çağında geçmektedir. Bu dönemde öğretmene önemli görev düşmektedir. Bu dönemde öğretmenin en büyük faktörü çocuğa rahatlık sağlamak ve bu dönemi sıkıntı yaşamadan veya en az sıkıntıyla atlatmasını sağlamaktır. Ses eğitimi anlamında düşünüldüğünde, mutasyon döneminin seste kalıcı arızalara meydan vermeden atlatılmasını sağlamak için müzik öğretmenin belli bir bilgi birikimiyle ve bilinçle öğrenciye yaklaşması gerekmektedir. Mutasyon dönemindeki değişimler çocuklara en iyi şekilde açıklanmalı ve bu dönemdeki ses sorunlarının geçici olduğu belirtilmelidir.”⁴¹

⁴⁰ Nurdan KIZILDELİ, 2000 ve 2006 Yılları Arasında Müzik Öğretmenlerinin Mutasyon Dönemindeki Çocukların Ses Özellikleri ve Eğitimi Konusundaki Düşünce ve Deneyimlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, 2006, s.1

⁴¹ Suna ÇEVİK, Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri, Doruk Yayıncılık, Ankara, 1997, s.35-36

12-15 yaşları arasını kapsayan mutasyon dönemi ergenlik dönemi olarak da bilinmektedir. Aynı zamanda bu yaş gruplarındaki öğrenciler ilköğretim okulları ikinci kademe sınıflarda (6-7-8) eğitim görmektedirler. Bu dönem sesteki değişimlerin kendini en çok gösterdiği dönemdir. Dolayısıyla da diğer fizyolojik değişimlerin yanı sıra seste meydana gelen değişimlerin daha sorunlu olduğu ve en hassas yaklaşılması gereken dönemdir.

“Ses eğitiminin amacı; çocuğun sesini bozmadan eğitmek, bağırmadan, hafif, tatlı, yumuşak söylemesini, cümleleri bölmeden, sözleri anlaşılır şekilde konuşabilmesini, nefesini doğru kullanarak bütünlüğü bozmamasını ve konuşur gibi söylemesini sağlamaktır.”⁴²

“Müzik öğretmenlerinin okullarda ses değişimi dönemlerinde çok dikkatli davranmaları gerekmektedir. Derslerde ses değişim sürecinde olan öğrencileri iyi tanımak ve bu öğrencilere ayrıcalıklı bir ilgi göstermek gerekmektedir. Bu ilgi kapsamında uygulanması gereken kesin kurallar ses değişim sürecinde olan öğrencilere yüksek sesle şarkı söylenmemesi, bu öğrencilerin bağırtılmaması ve dar bir ses alanının içinde hafif ses şiddeti kullanmak suretiyle şarkı söylenmesidir. Bazı özel durumlarda ise müzik öğretmenin öğrenciyi bir süreliğine şarkı söyleme etkinliklerinden tamamen muaf tutması gerekmektedir.”⁴³

Mutasyon dönemi, bu dönemde yapılanların insanın hayatının geriye kalanını etkileyeceği için ciddi bir önem taşımaktadır. Bu dönemde yapılan yanlış uygulamaların kişi hayatının uzun bir bölümünü olumsuz olarak etkileyeceği düşüncesi gözden uzak tutulmamalıdır.

“İlköğretim 2. Kademe öğrencilerinde ses değişimi konusu, müzik eğitimi programlarını etkileyecek kadar ciddi sorunları içinde barındırmaktadır. Özellikle erkeklerdeki ses değişimi döneminde meydana gelen eğitime bağlı sorunlar ilköğretim 2. kademe müzik eğitimini ciddi anlamda zor durumda bırakmaktadır. Bundan dolayı da öğretmenin bu sorunları çok bilinçli bir şekilde ele alması ya da eğitim anlamındaki

⁴² Elif METİN, *İnsan Sesinde Fizyolojik Değişim ve Gelişim (Mutasyon) Döneminin Şarkı Söyleme Etkilerinin İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, 2001, s. 52

⁴³ Ahmet SAY, *Müzik Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1996, s.34

çözümün bilgileriyle donanmış olması gerekmektedir. Aksi durumda ilköğretim 2. kademe müzik eğitimi yarardan daha çok zarar getirecektir.”⁴⁴

Müzik derslerinde tüm bu değişiklikler göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından şarkı söyleme etkinlikleri öncesinde ve sırasında etkili ve doğru bir ses eğitimi uygulanmalıdır.

“Müzik eğitimcisi, öğrenimi sırasında aldığı bireysel ve toplu ses eğitimi; ayrıca müzik toplulukları yönetimi ile ilgili kazanımlarının devamında; öğretmenliğinde, eğitimini üstlendiği grupları, programda öngörülen amaçlar doğrultusunda bu eğitim uygulamaları içinde tutacaktır.”⁴⁵

Üniversitelerin müzik eğitimi bölümlerinde verilen ses eğitimi 2 grupta görülmektedir. Birincisi bireysel ses eğitimi çalışmalarıdır. Bu çalışmalar kapsamında müzik öğretmeni olacak kişilerin seslerini doğru kullanmalarının sağlanması söz konusu olmaktadır. Bu noktada müzik öğretmenliği yeterliklerinden birisi olan sesi etkin ve doğru kullanabilme kavramının doğrultusunda çalışmalar yapılmaktadır. İkinci tür ise toplu ses eğitimi çalışmalarıdır. Bu çalışmalar kapsamında ise müzik öğretmenliği adaylarının toplulukla uyumlu ve doğru şarkı söyleyebilme yetenekleri ve koroları yönetme yetenekleri geliştirilmektedir. Bu durum genel müzik eğitimi verilen kurumlarda da buna yakın olarak uygulanmakta, ancak bireysel ses eğitimi kavramına göre daha yoğun olarak toplu ses eğitimi kavramı ortaya çıkmaktadır.

Bozkaya, müzik derslerinde ses eğitimi uygulamalarına yönelik çalışmaları, sınıf içi toplu ses eğitimi uygulamaları ve korolar olmak üzere iki başlık altında değerlendirmektedir. Sınıf içi toplu ses eğitimi uygulamaları 4-6 yaş döneminde başlayıp lise 1-2-3. sınıflara kadar sürmektedir. Bu çalışmaların, çocuğun içinde bulunduğu yaşı, dolayısıyla fiziksel özellikleri ve yeterlikleri göz önüne alınarak uygulanması gerekmektedir.⁴⁶

Tüm bu çalışmalar uygulanırken özellikle dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır. Müzik dersi kapsamında uygulanan şarkı söyleme etkinlikleri bireysel bir eğitimden çok toplu bir eğitimidir. Dolayısıyla bu çalışmalarda hedeflenen, sınıf içindeki ses bütünlüğü ve grup uyumunun sağlanmasıdır. Dolayısıyla ses eğitimi kapsamında

⁴⁴ _____, aynı, s. 15

⁴⁵ İsmail BOZKAYA, a.g.e., s. 80

⁴⁶ _____, aynı, s. 81

şarkı söylemeye bireysel olarak hazırlık yapılmasından çok herkesin katıldığı hazırlık çalışmaları ve alıştırımlar yapılmalıdır. Bu çalışmalar kapsamında uygulanabilecek ses açma çalışmaları daha çok kapalı hece ve “u”, “o” hece çalışmaları olmalıdır.

Yönetken, 30 dakikalık bir ders planı örneğinde nefes, ses ve konuşma alıştırımları için 3 dakikalık bir sürenin ayrılmasını önermiştir.⁴⁷

Milli Eğitim Bakanlığı müzik müfettişi, 1977-78 eğitim yılında yaptığı denetimlerde, müzik öğretmenlerine ortaokul 1.-2.-3. (Şimdi ilköğretim 6-7-8) sınıflarda uygulanmak üzere verdiği ders programı örneklerinde ses eğitimine ders içinde 2-3 dakika zaman ayrılmasını önermektedir.⁴⁸

Bu verilen örneklerden de anlaşılıyor ki; müzik derslerinde şarkı söyleme etkinliklerinden önce belirli bir hazırlık süreci yapılması sesi daha etkin ve etkili kullanmak için faydalı olmaktadır.

Sınıf içi toplu ses eğitimi uygulamaları, şarkı söylemeye hazırlık evresi ile düşünce ve beden olarak hazır olma evresi olarak ikiye ayrılmıştır. Şarkı söylemeye hazırlık evresi daha çok nefes ve ses çalışmalarının yapıldığı evredir. Düşünce ve beden olarak hazır olma evresinde ise fiziksel gevşeme çalışmaları yapılmaktadır.⁴⁹

Sesin kaynağı nefestir. Nasıl, bir otomobil yakıtı olmadan çalışmıyorsa, insan sesi de nefes olmadan çıkmaz. Nefes aynı zamanda ses oluşumunun başlangıç evresidir. Diyaframa çekilen nefesin boşaltılmaya başlamasıyla, titreşen ses tellerinin oluşturduğu ham sesin rezonans boşluklarında büyüyüp gelişmesi ile insan sesi bir ürün olarak ortaya çıkar. Doğru nefes almanın yolu, diyaframa dayalı, diyafram kasını harekete geçiren ve çalıştıran biçimde nefes almaktır.

Aşağıdaki örnekler, nefes alma sırasında diyaframın varlığını ve diyaframın nefes alma-tutma-verme eyleminin önemli bir parçası olduğunu göstermektedir. Bunların bazılarında sınıf ortamında, nefes alıştırımları sırasında yer verilerek hem öğrencilerin somut olarak doğru nefes almaları gösterilmekte, hem de alıştırımlar daha ilgi çekici duruma getirilmektedir:

⁴⁷ H. Bedi YÖNETKEN, *Müzik Eğitiminin Temeli, Müzik Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1993, s. 75

⁴⁸ Aydın ERTEN, *Milli Eğitim Bakanlığı Müzik Ders Teftişi Notları*, Bursa, 1978

⁴⁹ İsmail BOZKAYA, *a.g.e.*, s.83

• Yatakta sırtüstü yatarken nefes alınız ve aldığınız nefesi kontrol ediniz. Diyafram üzerine koyacağınız bir kitap, olayı izlemenize yardımcı olacaktır.

• Ateş üfler gibi yaptığımızda, içimizdeki havayı bütünüyle boşalttıktan sonra aldığımız nefes diyafram ile ilgilidir.

• Rahatlık içinde güzel kokulu bir çiçeği koklarken, diyafram üzerine yönelen bir nefes almış oluruz.

• Korku sırasında, irkilme ile aniden aldığımız nefes, diyafram ile ilgilidir.

• Esneme, hapşırma sırasında alınan nefesi gözleyiniz, diyafram ile ilgili olduğunu fark edeceksiniz.

• Köpeğin, yazın sıcaklığında dilini çıkararak yaptığı soluma çarpıcı bir örnektir, deneyiniz.

• Buharlı tren taklidi (çuh çuh) yaparken diyaframınızın nasıl çalıştığına hiç dikkat ettiniz mi?

• Ayaklarınızı hafifçe açarak yere sağlam basınız. Vücudunuzu belden öne doğru 90 derece kırıp ellerinizi aşağıya sarkıtınız ve nefes alınız. Diyaframı çalıştıran bir nefes aldığımızı göreceksiniz.

Bu örnekler daha çok, nefesi almaya yönelik egzersizlerdir. Bir de nefesi doğru bir şekilde tutma ve vermeye yönelik örnekler vardır. Bunlar da daha çok “f” ve “s” sessiz harfleriyle yapılan tekrar çalışmalarıdır. Bu örnekler yoluyla diyafram-nefes-atak üçlüsünün geliştirilmesi ve daha organize kullanabilmesi sağlanmaktadır.

Ses alıştırmaları ile birlikte ses-söz ilişkisi kurulacak ve oradan da şarkı söylemeye geçişin yolu açılacaktır. Bu noktada müzik eğitimcisi çocukların özelliklerine göre plan yapmalı, hareket etmeli ve dar bir ses sınırı kullanılmalıdır⁵⁰

Bozkaya sınıf içinde yapılacak ses çalışmaları için müzik eğitimcisine şunları önermektedir:

- Müzik eğitimcisi öğrencilerini ve onların ses özelliklerini iyi tanımalıdır.
- Nefes ve ses alıştırmaları müzik dersinin doğal bir bölümü olarak algılanmalıdır.
- Çocukların dil-konuşma becerilerine uygun veya bu becerileri geliştirecek yönde eserler çalıştırılmalıdır.

⁵⁰ İsmail BOZKAYA, *a.g.e*, s. 88

• Tüm alıştırılmalar öğretmen tarafından gösterilmeli, öğrenciler için kusursuz örnekler sunulmalıdır.⁵¹

Yukarıdaki görüşler doğrultusunda araştırmadaki problem cümlesi şöyle oluşturulmuştur: “İlköğretim okulları ikinci kademe müzik dersleri, ses eğitimi açısından ne tür sorumluluklar ve yaptırımlar içermektedir, bu yaptırımlar hangi düzeyde yerine getirilebilmektedir?”

Bu araştırmada problem cümlesinden yola çıkılarak aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir:

1. İlköğretim okulu müzik dersi öğretim programı, ikinci kademe derslerinde ses eğitimi açısından ne tür sorumluluklar getirmektedir?
2. İlköğretim okulları müzik dersi öğretim programına uygun olarak yazılmış müzik ders kitaplarında ses eğitimi alıştırılmaları hangi önem ve düzeyde ele alınmaktadır?
3. Müzik öğretmenleri müzik derslerinde öğrencilerin ses eğitimlerine yönelik hangi alıştırma örneklerine yer vermektedirler?
4. Ses ve nefes alıştırılmalarının, bir müzik dersi içindeki süre olarak yeri ve önemi nedir?
5. Bu çalışmaların doğru şarkı söyleme ve sesi etkin kullanmadaki rolü nedir?

Araştırmanın amacı; ilköğretim ikinci kademe müzik dersi öğretim programlarının ses eğitimi açısından müzik eğitimcisine yüklediği sorumluluklar, müzik ders kitaplarında yer alan ses eğitimi alıştırılmaları, müzik öğretmenlerinin uygulamadaki alıştırılmalarının yeri ve önemi ile müzik öğretmenlerinin uygulamadaki çalışma örneklerini belirlemek ve müzik eğitimcilerine ışık tutacak öneriler geliştirmektir.

Araştırma, müzik dersi öğretim programını, müzik dersi kitaplarını ve müzik eğitimcilerinin ders içinde yaptıkları ses eğitimi uygulamalarını bir bütün halinde değerlendirdiği ve bu konuda yapılmış başka bir araştırma olmadığından önem taşımaktadır.

⁵¹ _____, aynı, s. 90-91

İlköğretim ikinci kademe müzik derslerinin ses eğitimi açısından değerlendirilmesinin yapıldığı bu araştırma, müzik öğretmenlerine de bu noktada yol gösterecek bir nitelik taşımaktadır.

Araştırmada;

1. Kullanılan yöntemin, araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümüne uygun olduğu,
2. Seçilen örneklem grubunun araştırmanın evrenini temsil ettiği,
3. Veri toplama aracının gerekli verileri sağlayabilir nitelikte olduğu,
4. Anketin uygulandığı kişilerin anket sorularını gerçekçi ve samimi olarak yanıtladıkları, sayıltılarından hareket edilmiştir.

Araştırmanın evrenini Bursa'daki ilköğretim okullarının ikinci kademelerinde derse giren müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklem grubunu 2010-2011 yılında Bursa ilinde ilköğretim okullarında görev yapan, Osmangazi ilçesinden 20, Nilüfer ilçesinden 20, Yıldırım ilçesinden 20 olmak üzere toplam 60 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada, ilköğretim okulları ikinci kademe müzik derslerinin ses eğitimi açısından araştırılıp değerlendirilmesi amacı ile kaynak tarama ve durum tespitini öngören betimsel yöntem kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.⁵² Veriler bu model çerçevesinde anket, ilköğretim müzik kitapları ve çeşitli yazılı kaynakların taranması sonucunda elde edilip işlenmiş ve yorumlanmıştır. Anketten elde edilen veriler gruplandırılarak çözümlenmiştir.

⁵² Karasar, Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınları, Ankara, 2002, s.77

Tablo 1.1 Örneklem Grubunu Oluşturan Öğretmenler

Örneklem	Örnekleme oluşturanların sayısı	Araştırmaya katılanların sayısı	Değerlendirme dışı bırakılanların sayısı	Değerlendirmeye Alınanların sayısı
Müzik Öğretmenleri	60	51	-	51

Tablo 1.1 ‘de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan 60 öğretmenden 51’i araştırmanın veri toplama aracı olan anketi yanıtlayarak araştırmaya katılmışlardır. Araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin verileri değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmanın ana ve alt problemleri doğrultusunda ilköğretim ikinci kademe müzik derslerinin ses eğitimi açısından değerlendirilmesini sağlayacak verileri toplama amacıyla literatür taraması yapılmış ve anket yöntemi kullanılmıştır. Uygulanan anketteki sorular araştırmacı tarafından hazırlanmış, uzman görüşü alınmış ve sonra tekrar gözden geçirilip uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Anketlerin ön uygulaması Bursa ili ilköğretim okullarında görev yapan, 10 müzik öğretmeni ile yapılmıştır.

Anket, iki bölümden oluşmaktadır. 1. Bölümde Bursa ili Nilüfer, Osmangazi ve Yıldırım ilçesindeki ilköğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenleri ile ilgili kişisel bilgilere ait 8 soru, 2. Bölümde ise ses eğitimi ile ilgili olarak; program, ders kitabı ve sınıf içi uygulamaları değerlendirme amaçlı 26 soru yer almaktadır. Bunun yanı sıra anketin son bölümünde yer alan 35 ve 36. maddelerde müzik öğretmenin sınıf içinde yaptırdığı ses alıştırmalarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Ankette, konu ile ilgili olası başka görüşlerin belirtilebileceği uygun bir boşluk da yer almaktadır. 2. Bölümde yer alan sorular likert tipi, “Her zaman (%100) - Genellikle (%75) - Ara Sıra (%50) - Nadiren (% 25) - Hiçbir zaman (%0) ” ve “Tamamen Katılıyorum - Büyük

Ölçüde Katılıyorum - Kısmen Katılıyorum – Katılmıyorum - Hiç katılmıyorum” şeklinde görüşlerin belirtildiği ifadeler biçiminde düzenlenmiştir.

Anketler çoğaltılarak araştırmacı tarafından Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü aracılığı ile Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığından alınan izin doğrultusunda 2010-2011 eğitim-öğretim yılı 13/12/2010-24/12/2010 tarihleri arasında örneklem grubunu oluşturan 60 İlköğretim okuluna bizzat götürülmüştür. Yine verilen bu süre içinde 60 okuldan toplam 51 anketin geri dönüşümü sağlanmıştır. Kimi okulların anket uygulamasına önem verip ilgi gösterdikleri, kimi okulların ise ilgisiz kaldıkları gözlenmiştir.

Araştırma örneklem grubuna ait verilerin çözümlenmesinde Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket Program (SPSS 15 for Windows) kullanılmıştır. Veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak betimlenerek tablolaştırılmıştır. Verileri görsel hale getirebilmek için sütun grafiklerinden yararlanılmıştır.

BÖLÜM II

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, 1994 ve 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programları ikinci kademe bölümleri ve bu doğrultuda yazılan ders kitapları incelenmiş, ilköğretim ikinci kademe müzik eğitimi boyunca öğretmene ne tür sorumluluklar yüklediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca örneklem grubunu oluşturan ilköğretim okullarında görev yapan ve ikinci kademe müzik derslerine giren 60 müzik öğretmenin 51'inden anket yoluyla elde edilen veriler çözümlenmiş, elde edilen bulgular “Müzik Öğretmenlerinin Kişisel Bilgileri İle İlgili Verilerin Değerlendirilmesi” ve “Müzik Öğretmenlerinin Ses Eğitimi Konusundaki Görüşleri İle İlgili Verilerin Değerlendirilmesi” olmak üzere iki alt başlık içinde toplanmıştır.

2.1 Müzik Dersi Öğretim Programları

2.1.1 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı

1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 22.04.1994 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından kabul edilmiş ve 1995-1996 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlamıştır.⁵³ Talim Terbiye Kurulu tarafından görüşülen ve kabul edilen öğretim programları kabul edildikten bir sonraki eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanmaktadır. 1994 programında, kendisinden önceki programlara göre bazı değişiklikler dikkat çekmektedir. Bu değişiklikler şunlardır:

- 01.07.1968 tarihinde kabul edilen İlkokul Programının müzik dersi ile ilgili bölümü ve 10.03.1968 tarihinde kabul edilen “Ortaokul ve Lise Müzik Dersi Öğretim Programı”nın Ortaokul 1.,2.,3. sınıflara ait olan bölümleri 1994 programının uygulanmaya başladığı 1995-1996 eğitim-öğretim yılında yürürlükten kaldırıldığı görülmektedir.

- Bu programın ilköğretim okullarındaki sekiz yıllık müzik eğitimini ilk defa bir bütün olarak kapsadığı görülmektedir.

⁵³ M.E.B., *İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994, s.3

- Program birinci devre (1.,2.,3. sınıf), ikinci devre (4.,5. sınıf) ve üçüncü devre (6.,7.,8. sınıf) olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.⁵⁴

1994 ilköğretim müzik dersi öğretim programı yürürlükte kaldığı 12 yıl içinde ses eğitimi konusunda müzik eğitimcisine ne tür sorumluluklar yüklemiştir, değişim (mutasyon) döneminde sesin doğru eğitimi ile ilgili neleri öngörmektedir? 1994 programı ses eğitimi açısından incelendiğinde aşağıdaki noktalar dikkat çekmektedir:

- Programın genel açıklamalar bölümünde ses eğitimi ile ilişkili “Ses değişimi (mutasyon) dönemindeki öğrencilere ses sınırlarını zorlamayan özel bir eğitim uygulanmalıdır. Bu yaklaşımda daha çok çalgı ve ritm eğitimine ağırlık verilmelidir.” cümlesi yer almaktadır.⁵⁵ Bu maddenin genel açıklamalar bölümünde yer alıyor olması müzik eğitimcisine ses değişim dönemindeki çocukların ses eğitimlerinin birincil öncelikte olduğunu ve hiçbir şartta arka plana atılmaması gerektiği konusunda uyarıda bulunmaktadır.

- Genel Amaçlar bölümünde bulunan 15. maddede “Sesini doğru ve etkili kullanabilme”⁵⁶ nitelemesi, ses eğitiminin gerekliliği konusunda bir defa daha müzik eğitimcisine sorumluluk yüklemektedir.

- Genel Amaçlar bölümünde bulunan 20. maddede “ Düzeyine uygun tekerleme, sayışma, ninni, şarkı, türkü, marşları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebilme”⁵⁷ açıklaması da ses eğitiminin gerekliliği ve kullanılacak materyalin türü konusuna vurgu yapmaktadır.

- Genel Amaçlar bölümünde bulunan ve ses eğitiminin gerekliliğini öngören son madde 25. maddedir. “Başta İstiklal Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilme ”⁵⁸ açıklaması da ses eğitiminin gerekliliğini doğrudan öngörmektedir.

⁵⁴ M.E.B. a.g.e. , s. 7

⁵⁵ _____, aynı, s. 9

⁵⁶ _____, aynı, s. 11

⁵⁷ _____, aynı, s. 11

⁵⁸ _____, aynı, s. 12

Aşağıdaki tabloda 1994 ilköğretim müzik dersi öğretim programının üçüncü devre genel amaçlarının ses eğitimi açısından öne çıkanları verilmektedir.⁵⁹

Tablo 2.1.1.1 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 3. Devre Genel Amaçları

Maddeler	Amaçlar
Madde 3	İnsan sesleriyle ve çalgılarla yapılan müzikleri ve müzik topluluklarını tanıyabilme.
Madde 14	Ses değişim ve gelişim döneminde sesini bilinçli ve sağlıklı kullanabilme.
Madde 15	Müzik yaparken sesini doğru, temiz ve etkili kullanabilme.
Madde 16	Düzeyine uygun şarkıları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebilme.
Madde 18	Sesiyle ve çalgısıyla uygun müzik topluluklarına katılabilme.
Madde 19	Çeşitli müzikleri hız ve gürlük özelliklerine göre söyleyebilme veya çalabilme.
Madde 20	Müzik eserlerini biçimsel yapısına uygun söyleyebilme veya çalabilme.
Madde 21	Düzeyine uygun müzikleri tonal ve makamsal özelliklerine dikkat ederek söyleyebilme veya çalabilme.
Madde 25	Sesiyle, çalgısıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabilme.
Madde 32	Sesiyle veya çalgısıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapmaya istekli olabilme.

Yukarıda verilen tablodaki 10 maddede 1994 ilköğretim müzik dersi öğretim programı üçüncü devre genel amaçlarının ses eğitimi ile ilgili olanları görülmektedir. Bu maddelerin ses eğitimi konusunda ayrıntılı olarak sunulduğu dikkat çekmektedir.

⁵⁹M.E.B. ,a.g.e. , s. 172-173

Aşağıdaki tablolarda 1994 ilköğretim programının üçüncü devre ünitelerinin ses eğitimi açısından yapılan incelenmesinin sonuçları yer almaktadır. İncelenen her üniteye ses eğitimine ihtiyaç duyulan amaç ve davranışlar aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 2.1.1.2 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 6. Sınıf Ünitelerinde Ses Eğitimine Yönelik Amaç ve Hedefler

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
1	İnsan ve Müzik	İnsan, hayat ve müzik ilişkisini konu alan şarkıları söyleyebilme.	1. İnsan, hayat ve müzik ilişkisini konu alan şarkıların sözlerini anlamlarına uygun tekrarlama. 2. İnsan, hayat ve müzik ilişkisini konu alan şarkıların ezgilerini anlamlarına uygun tekrarlama.
1	İnsan ve Müzik	İnsan, hayat ve müzik ilişkisini konu alan şarkıları söyleyip çalmaktan hoşlanabilme.	İnsan, hayat ve müzik ilişkisini konu alan şarkıları söylemeyi isteme.
2	İnsan Sesleri ve Çalgılar	Sesin Oluşumunu Kavrayabilme	İnsan sesinin nasıl oluştuğunu söyleme.

Tablo 2.1.1.2'nin devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
2	İnsan Sesleri ve Çalgılar	İnsanda ses değişimi (mutasyon) döneminin özelliklerini tanıyabilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mutasyon döneminin genellikle hangi yaşlar arasında olduğunu söyleme. 2. Mutasyon döneminde ses sağlığını korumanın gerekliliğini söyleme. 3. Mutasyon döneminde ses değişim dönemine uygun örneklerin söylenebileceğini anlatma. 4. Mutasyon döneminde erkek seslerinde olan değişmeyi söyleme.
2	İnsan Sesleri ve Çalgılar	Konuşmada ve şarkı söylemede ses ve nefes ögesinin önemini kavrayabilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konuşmada ve şarkı söylemede ses ve nefes ögesinin önemini anlama. 2. Konuşmada ve şarkı söylemede ses organlarının doğru kullanımının gerekliliğini söyleme.

Tablo 2.1.1.2'nin devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
2	İnsan Sesleri ve Çalgılar	Ses eğitiminin konuşma ve şarkı söylemedeki önemini kavrayabilme.	1. Ses eğitiminin doğru şarkı söylemede gerekli olduğunu söyleme. 2. Ses eğitiminin güzel konuşmada gerekli olduğunu söyleme.
2	İnsan Sesleri ve Çalgılar	Konuşurken, şarkı söylerken diyafram soluğunu doğru kullanabilme.	1. Soluğu karın boşluğuna alma. 2. Aldığı diyafram soluğunu istenilen sürede verme. 3. Aldığı diyafram soluğunu istenen basınçta verme.
2	İnsan Sesleri ve Çalgılar	Konuşurken, şarkı söylerken ağız ve sinüs boşluklarını kullanabilme.	1. Konuşurken, şarkı söylerken ağızını yeterince açma. 2. Konuşurken şarkı söylerken sinüs boşluklarından yararlanma.

Tablo 2.1.1.2'nin devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
2	İnsan Sesleri ve Çalgılar	Konuşurken, şarkı söylerken sesini doğru ve etkili kullanabilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doğru duruş alma. 2. Ağız ve burun boşluklarından diyafram nefesi alma. 3. Diyafram nefesini istenilen süre ve basınçta tutma. 4. Ağız ve sinüs boşluklarından yararlanma. 5. Kullanılan sözlerdeki sesli harfleri doğru çıkarma. 6. Kullanılan sözlerdeki sessiz harfleri doğru boğumlama.
2	İnsan Sesleri ve Çalgılar	Müzik yapmada sesini doğru kullanmaktan hoşlanabilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Düzeyine uygun şarkıları söylerken diyafram nefesine dikkat etme. 2. Düzeyine uygun şarkıları söylerken ağız ve sinüs boşluklarına dikkat etme. 3. Düzeyine uygun şarkıları söylerken, sesli ve sessiz harfleri iyi duyurmaya dikkat etme. 4. Mutasyon döneminde sesine uygun şarkıları söylemeyi isteme.

Tablo 2.1.1.2'nin devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri, hız ve gürlük değişikliklerine terimlerine ve işaretlerine uygun söyleyebilme.	<p>1. Dağarcığındaki müzikleri sesiyle değişik hız terimleri ve işaretlerine uygun tekrarlama.</p> <p>2. Dağarcığındaki müzikleri sesiyle değişik gürlük terimleri ve işaretlerine uygun tekrarlama.</p>
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri söyleyip çalarken, hız ve gürlük terimlerine ve işaretlerine uymaya özen gösterebilme.	Dağarcığındaki müzikleri söylerken hız ve gürlük terimlerine ve işaretlerine uymaya dikkat etme.
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	İnce “mi” sesini ezgilerde kullanabilme.	Verilen ezgideki ince mi sesini doğru çıkarma.

Tablo 2.1.1.2'nin devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Dağarcığındaki şarkıları ezgi-söz ilişkisine dikkat ederek söyleyebilme.	Dağarcığındaki şarkıların ezgilerini sözlerin anlamına uygun seslendirme.
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Beş sekizlik ölçülü şarkıları karma ölçü özelliklerine uygun söyleyebilme	Verilen beş sekizlik karma ölçüyle yazılmış şarkıyı ölçü özelliğine uygun tekrarlama.
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Dağarcığındaki “tam ölçüyle” yazılmış şarkıları ölçü özelliklerine göre söyleyebilme.	<p>1. Dağarcığındaki “tam ölçüyle” yazılmış şarkıları ölçü özelliklerine göre tekrarlama.</p> <p>2. Dağarcığındaki “eksik ölçüyle” yazılmış şarkıları ölçü özelliklerine uygun tekrarlama.</p>

Tablo 2.1.1.2'nin devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Dağarcığındaki şarkıları söylerken ezgi-söz ilişkisine dikkat edebilme	1. Dağarcığındaki şarkıları söylerken ezginin sözlerle ilişkisine duyarlı olma. 2. Dağarcığındaki şarkıları söylerken sözlerin ezgiyle ilişkisine duyarlı olma.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Verilen diziyi doğru okuyabilme.	1. Dizinin başlangıç sesine doğru başlama. 2. Dizideki tam ve yarım aralıkları doğru çıkarma.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Şarkıdaki ses değiştirici işaretleri doğru kullanabilme.	Şarkıda geçen ses değiştirici işaretleri doğru söyleme.
6	Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür	Düzeyine uygun iki sesli kanonları doğru söyleyebilme.	1. Verilen iki sesli kanonların ezgisini doğru tekrarlama. 2. Verilen iki sesli kanonları, kanon söyleme biçimine uygun tekrarlama.

Tablo 2.1.1.2'nin devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
6	Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür	Düzeyine uygun iki sesli şarkıları doğru söyleyebilme.	1. Verilen iki sesli şarkıda 1.ezgi söylenirken 2. ezgiyi doğru tekrarlama. 2. Verilen iki sesli şarkıda 2.ezgi söylenirken 1. ezgiyi doğru tekrarlama.
6	Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür	Verilen bir ezgiyi ve şarkıyı biçim öğelerine dikkat ederek söyleyebilme.	1. Verilen bir ezgiyi ve şarkıyı motiflerine dikkat ederek tekrarlama. 2. Verilen bir ezgiyi ve şarkıyı cümlelerine dikkat ederek tekrarlama. 3. Verilen bir ezgiyi ve şarkıyı dönemlerine dikkat ederek tekrarlama.
7	Ülkemizde Müzik	Ülkemizdeki başlıca müzik türlerinden uygun örnekleri temel özelliklerine göre söyleyebilme ve çalabilme.	Ülkemizdeki başlıca müzik türlerinden uygun örnekleri sesiyle temel özelliklerine göre tekrarlama.

Tablo 2.1.1.2'nin devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
7	Ülkemizde Müzik	Müzik kültürümüzden düzeyine uygun örnekleri özelliklerine göre söyleyebilme.	<p>1. Geleneksel Türk halk müziğinden uygun örnekleri kültür özelliklerine göre tekrarlama.</p> <p>2. Geleneksel Türk sanat müziğinden uygun örnekleri kültür özelliklerine göre tekrarlama.</p> <p>3. Çağdaş çoksesli Türk sanat müziğinden düzeyine uygun çocuk ve gençlik şarkılarını özelliklerine göre tekrarlama.</p>
8	Atatürk ve Müzik	Atatürk ile ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun söyleyebilme.	<p>1. Atatürk ile ilgili marşların, şarkıların sözlerini anlamlarına uygun tekrarlama.</p> <p>2. Atatürk ile ilgili marşların, şarkıların ezgilerini anlamlarına uygun tekrarlama.</p>

Tablo 2.1.1.3 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 7. Sınıf Ünitelerinde Ses Eğitimine Yönelik Amaç ve Hedefler

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
1	İnsan, Sanat ve Müzik	İnsan, sanat ve müzik ilişkilerini konu alan şarkıları söyleyebilme.	1. İnsan, sanat ve müzik ilişkisini konu alan şarkıların sözlerini anlamlarına uygun tekrarlama 2. İnsan, sanat ve müzik ilişkisini konu alan şarkıların ezgisini anlamlarına uygun tekrarlama.
1	İnsan, Sanat ve Müzik	İnsan, sanat ve müzik ilişkilerini konu alan şarkıları söyleyip, çalmaktan hoşlanabilme.	İnsan, sanat ve müzik ilişkisini konu alan şarkıları söylemeyi isteme.

Tablo 2.1.1.3'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
2	Çalgı ve Ses Toplulukları	Yaşlara ve cinslere göre oluşan çeşitli ses ve ses topluluklarını tanıyabilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okul korolarının özelliklerini söyleme. 2. Çocuk korolarının özelliklerini söyleme. 3. Kadın korolarının özelliklerini söyleme. 4. Erkek korolarının özelliklerini söyleme. 5. Karma koroların özelliklerini söyleme.
2	Çalgı ve Ses Toplulukları	Yaptıkları müzik türüne göre oluşan çeşitli ses topluluklarını tanıyabilme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dinlediği ses topluluğunun Türk halk müziği korusu olduğunu söyleme. 2. Dinlediği ses topluluğunun klasik Türk müziği korusu olduğunu söyleme. 3. Dinlediği ses topluluğunun çağdaş çoksesli koro olduğunu söyleme.

Tablo 2.1.1.3'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
2	Çalgı ve Ses Toplulukları	Sınıf ve okul korolarında şarkı söylerken toplu söyleme kurallarına uyabilme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Şarkıya birlikte başlama ve bitirme. 2. Şarkının nefes yerlerinde birlikte soluk alma. 3. Şarkı söylerken yanındakini dinleme. 4. Şarkı söylerken yönetenin işaretlerine uygun hareket etme.
2	Çalgı ve Ses Toplulukları	Sınıf ve okul korolarına katılmaktan hoşlanabilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sınıf korolarına katılmayı isteme. 2. Okul korolarına katılmayı isteme.
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri, ana ve ara hız ile gürlük basamaklarını terim ve işaretlerine uygun söyleyebilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dağarcığındaki müzikleri sesiyle, ana ve ara hız basamaklarına, terim ve işaretlerine uygun tekrarlama. 2. Dağarcığındaki müzikleri sesiyle, ana ve ara gürlük basamaklarına, terim ve işaretlerine uygun tekrarlama.

Tablo 2.1.1.3'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri seslendirme tekniklerine uygun söyleyebilme.	1. Dağarcığındaki müzikleri sesiyle anlamlarına uygun bağlı (legato) tekrarlama. 2. Dağarcığındaki müzikleri sesiyle anlamlarına uygun kesik (staccato) tekrarlama.
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri söyleyip, çalarken ana, ara hız ve gürlük basamakları ile terim ve işaretlerine özen gösterebilme	Dağarcığındaki müzikleri söylerken ana ve ara hız gürlük basamaklarına, terim ve işaretlerine dikkat etme.
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri söylerken veya çalarken seslendirme tekniklerini uygulamaya özen gösterme.	1. Dağarcığındaki müzikleri söylerken veya çalarken anlamlarına uygun bağlı (legato) seslendirme tekniğini uygulamaya dikkat etme. 2. Dağarcığındaki müzikleri söylerken veya çalarken anlamlarına uygun kesik kesik (staccato) seslendirme tekniğini uygulamaya dikkat etme.

Tablo 2.1.1.3'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Şarkılarda ezgi ve söz uyuşumunu kavrayabilme	1.Sözün ezgiyle uyuşumunu anlama 2 Ezginin söz ile uyuşumunu anlama
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Kalın la sesini ezgilerde kullanabilme	Verilen ezgideki kalın la sesini doğru çıkarma
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Dağarcığındaki şarkıları ezgi ve söz uyuşumuna dikkat ederek söyleyebilme	1.Dağarcığındaki şarkıları ezgi ve söz uyuşumuna uygun tekrarlama 2.Dağarcığındaki şarkıları söz ve ezgi uyuşumuna uygun tekrarlama.
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Yedi sekizlik ölçü ve dokuz sekizlik karma ölçülerle yazılan şarkıları özelliklerine uygun söyleyebilme ve çalabilme	1.Verilen yedi sekizlik karma ölçüyle yazılmış şarkıyı sesiyle, çalgısıyla ölçü özelliğine uygun tekrarlama 2.verilen dokuz sekizlik karma ölçüyle yazılmış şarkıyı sesiyle, çalgısıyla ölçü özelliğine uygun tekrarlama

Tablo 2.1.1.3'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Dağarcığındaki şarkıları söylerken ezgi ve söz uyumu dikkat edebilme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dağarcığındaki şarkıları söylerken ezginin sözlerle uyumu dikkatli olma. 2. Dağarcığındaki şarkıları söylerken sözlerin ezgiyle ilişkisine dikkatli olma.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Do majör, La minör tonundaki şarkıları tonalite özelliklerine uygun söyleyebilme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Do majör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarma 2. La minör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarma.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Hüseyni, Rast, Nihavent makamındaki şarkıları makamsal özelliklerine uygun söyleyebilme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hüseyni makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarma. 2. Rast makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarma. 3. Nihavent makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarma.

Tablo 2.1.1.3'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Do majör, La minör tonundaki şarkıları tonalite özelliklerine uygun söylemeye dikkat etme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Do majör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme. 2. La minör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Hüseyni, Rast, Nihavent makamındaki şarkıları özelliklerine uygun söylemeye dikkat edebilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hüseyni makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme. 2. Rast makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme. 3. Nihavent makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme.
6	Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür	Düzeyine uygun yatay ve dikey çoksesli örnekleri doğru söyleyebilme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verilen yatay çoksesli örnekte kendi partisini doğru tekrarlama. 2. Verilen dikey çoksesli örnekte kendi partisini doğru tekrarlama.

Tablo 2.1.1.3'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
6	Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür	Nakaratlı şarkılardan uygun örnekleri biçim özelliklerine dikkat ederek söyleyebilme	1. ABAC biçimindeki şarkı örneklerini (A) döneminin nakarat olduğuna dikkat ederek tekrarlama. 2. ABCB biçimindeki şarkı örneklerini (B) döneminin nakarat olduğuna dikkat ederek tekrarlama.
6	Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür	Geleneksel Türk halk müziğinden uygun örnekleri tür özelliklerine uygun söyleyebilme veya çalabilme	1. Uzun havalardan uygun örnekleri sesiyle veya çalgısıyla tür özelliklerine uygun tekrarlama. 2. Kıvrık havalardan uygun örnekleri sesiyle veya çalgısıyla tür özelliklerine uygun tekrarlama
7	Ülkemizde ve Türk Cumhuriyetlerinde Müzik	Türk devlet, toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri söyleyebilme	1. Türk devlet, toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden düzeyine uygun şarkıların sözlerini tekrarlama. 2. Türk devlet, toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden düzeyine uygun şarkıların ezgilerini sesiyle tekrarlama.

Tablo 2.1.1.4 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Ünitelerinde Ses Eğitime Yönelik Amaç ve Hedefler

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
1	İnsan, Kültür, Sanat ve Müzik	Müzik kültürümüzden uygun örnekleri söyleyebilme	1. Müzik kültürümüzden uygun örneklerin sözlerini özelliklerine uygun tekrarlama. 2. Müzik kültürümüzden uygun örneklerin ezgilerini özelliklerine uygun tekrarlama.
1	İnsan, Kültür, Sanat ve Müzik	Müzik kültürümüzden uygun örnekleri söyleyip çalmaktan hoşlanabilme	1. Müzik kültürümüzden uygun örnekleri söylemeyi isteme 2. Müzik kültürümüzden uygun örnekleri çalmayı isteme.
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri anlamlarına uygun gürlük değişiklikleri, terim ve işaretlerine uygun söyleyebilme veya çalabilme	1. Dağarcığındaki müzikleri söylerken, çalarken anlamlarına uygun yeğınleşmeyi (gittikçe şiddetlenerek) uygulama 2. Dağarcığındaki müzikleri söylerken, çalarken anlamlarına uygun sönükleşmeyi (diminuendo)

Tablo 2.1.1.4'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri “belirterek” (portato) seslendirim tekniğine uygun söyleyebilme ve çalabilme.	Dağarcığındaki müzikleri söylerken anlamlarına uygun “belirterek” seslendirim tekniğini kullanma.
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri, müziksel anlatım terimlerine göre söyleyebilme veya çalabilme.	Dağarcığındaki müzikleri sesiyle, müziksel anlatım terimlerine uygun tekrarlama.
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri söylerken veya çalarken gürlük değişikliklerine ilişkin terim ve işaretlerine özen gösterebilme.	1. Dağarcığındaki müzikleri söylerken veya çalarken anlamlarına uygun yeğînleşmeye dikkat etme. 2. Dağarcığındaki müzikleri söylerken veya çalarken anlamlarına uygun sönükleşmeye dikkat etme.

Tablo 2.1.1.4'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri söylerken veya çalarken “belirterek” (portato) seslendirme tekniğine uymaya özen gösterebilme.	Dağarcığındaki müzikleri söylerken “belirterek” (portato) seslendirme tekniğine dikkat etme.
3	Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım	Dağarcığındaki müzikleri, müziksel anlatım terimlerine uygun söyleyip çalmaktan zevk alabilme	Dağarcığındaki müzikleri, müziksel anlatım terimlerine uygun söylemeyi isteme.
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Birim değeri ikilik olan basit ölçüler ile “Sebare” olan şarkıları ölçü özelliklerine uygun söyleyebilme, çalabilme.	1. Verilen ikilik basit ölçüyle yazılmış şarkıyı sesiyle ve çalgısıyla ölçü özelliğine uygun tekrarlama. 2. Verilen “sebare” şarkıyı sesiyle ve çalgısıyla ölçü özelliğine uygun tekrarlama.

Tablo 2.1.1.4'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
4	Müzikte Ritm, Ezgi ve Ölçü	Geleneksel Türk müziğinden uygun örnekleri usullerine uygun söyleyebilme veya çalabilme	1. Verilen Geleneksel Türk Müziği örneklerini sesiyle usul özelliklerine uygun tekrarlama. 2. Verilen “semai” usulündeki şarkıyı sesiyle- çalgısıyla usul özelliklerine uygun tekrarlama.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Sol Majör dizi ve mi minör dizileri tanıyabilme	1. Sol majör dizinin seslerini söyleme. 2. Mi minör dizisinin seslerini söyleme.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Fa majör dizi ve Re minör dizileri tanıyabilme	1. Fa majör dizisinin seslerini söyleme. 2. Re minör dizisinin seslerini söyleme.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Kürdi makamı dizisini tanıyabilme	Kürdi dizisinin seslerini söyleyebilme

Tablo 2.1.1.4'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Hicaz makamı dizisini tanıyabilme	Hicaz makamı dizisinin seslerini söyleme.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Karcığar makamı dizisini tanıyabilme	Karcığar makamı dizisinin seslerini söyleme.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Sol majör-mi minör tonundaki şarkıları tonalite özelliklerine uygun söyleyebilme veya çalabilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sol majör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarma. 2. Mi minör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarma.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Fa majör- re minör tonundaki şarkıları tonalite özelliklerine uygun söyleyebilme veya çalabilme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fa majör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarma. 2. Re minör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarma.

Tablo 2.1.1.4'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Kürdi, hicaz, karcığar makamlarındaki şarkıları makamsal özelliklerine uygun söyleyebilme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kürdi makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarma. 2. Hicaz makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarma. 3. Karcığar makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarma.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Sol majör- Fa majör ve ilgili minörlerdeki şarkıları tonalite özelliklerine uygun söylemeye dikkat edebilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sol majör ve fa majör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme. 2. Mi minör ve re minör tonundaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme.
5	Müzikte Dizi, Ton ve Makam	Kürdi, hicaz, karcığar makamındaki şarkıları özelliklerine uygun söylemeye dikkat edebilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kürdi makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme. 2. Hicaz makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme. 3. Karcığar makamındaki şarkıların seslerini doğru çıkarmaya özen gösterme.

Tablo 2.1.1.4'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
6	Müzikte, Örgü, Doku, Biçim, Tür	Çoksesliliğin farklı yapılanmalarından düzeyine uygun örnekleri doğru söyleyebilme	1. Düzeyine uygun üç sesli örneklerde kendi ses partisini doğru okuma. 2. Düzeyine uygun dört sesli örneklerde kendi ses partisini doğru okuma.
6	Müzikte, Örgü, Doku, Biçim, Tür	Çağdaş çoksesli Türk müziğinden düzeyine uygun örnekleri doğru söyleyebilme	Çağdaş çoksesli Türk müziğinden düzeyine uygun çocuk ve gençlik şarkılarını sesiyle özelliklerine göre tekrarlama.
6	Müzikte, Örgü, Doku, Biçim, Tür	Türk ve uluslar arası popüler müzikten düzeyine uygun örnekleri tür özelliklerine uygun söyleyebilme veya çalabilme.	Türk ve uluslar arası popüler müzikten düzeyine uygun şarkıları sesiyle tür özelliklerine göre tekrarlama.

Tablo 2.1.1.4'ün devamı

Ünite No	Ünite Adı	Amaç	Davranış
7	Ülkemizde, Komşu Ülkelerde ve Dünyada Müzik	Avrupa müziğinden düzeyine uygun başlıca seçkin örnekleri söyleyebilme ve çalabilme	Avrupa müziğinden düzeyine uygun başlıca seçkin örnekleri sesiyle tekrarlama.
7	Ülkemizde, Komşu Ülkelerde ve Dünyada Müzik	Ortadoğu müziğinden düzeyine uygun başlıca seçkin örnekleri söyleyebilme veya çalabilme	Ortadoğu müziğinden düzeyine uygun başlıca seçkin örnekleri sesiyle tekrarlama.
7	Ülkemizde, Komşu Ülkelerde ve Dünyada Müzik	Dünyanın diğer bölgelerindeki müziklerden düzeyine uygun başlıca seçkin örnekleri söyleyebilme veya çalabilme	Güney ve Doğu Asya müzik kültüründen düzeyine uygun başlıca seçkin örnekleri söyleyebilme veya çalabilme

2.1.2 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı

28.08.2006 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından kabul edilen ve 2007-2008 öğretim yılında ilköğretim okullarında uygulanmaya başlanan İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına ses eğitimi açısından bakıldığında aşağıdaki noktalar ortaya çıkmaktadır:

Programın genel amaçlar kısmında yer alan “İstiklal Marşı başta olmak üzere milli marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlar”⁶⁰ cümlesi ses eğitiminin gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Şarkı, marş, türkü gibi müzik eserlerinin doğru bir şekilde seslendirilebilmesi için sesin doğru ve şarkı söyleme kurallarına uygun ve sağlık açısından sorun oluşturmayacak bir teknikle kullanılabilmesi gerekmektedir. Bu teknik, sesin doğru eğitilmesi sonucunda yer edebilir.

Bu program 7. ve 8. sınıflardaki çocukların ergenlik dönemlerinde olmalarını ve ses yapılarındaki değişimi göz önünde bulundurarak; şarkı söyleme etkinliklerinin daha az; müzik kültürü, dinleme, çalma ve yaratıcılık etkinliklerinin ağırlıkta olduğu bir müzik dersi yapılması gerekliliğini vurgulamaktadır.⁶¹

Bu yaklaşım ergenlik dönemindeki çocukların seslerini kullanmamalarını gerektirir. Ancak bu ne kadar mümkün olabilir? Bu konuyla ilgili diğer yaklaşım ise ses eğitimi almamanın ve kötü bir ses eğitimi almanın arasında fark olmadığını vurgulamaktadır. Bu ikinci görüşe göre eğer bu dönemdeki çocuklara doğru bir ses eğitimi verilmezse; bu durum, daha sonraki dönemlere olumsuz bir şekilde yansıtılmaktadır.

Bozkaya'ya göre “Ergenlik döneminde sesin kullanılması konusunda değişik görüşlerin öne sürüldüğü söylenebilir. Kimi tıp uzmanları ve eğitimciler, bu dönemde şarkı söylenmemesini öğütlerken, kimileri de kontrollü ve bilinçli bir ses eğitiminin zararlı olmadığı, tersine yararlı olduğu görüşündedirler.”⁶²

⁶⁰ MEB, *İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı*, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara, 2007, s. 6

⁶¹ _____, aynı, s.7-8

⁶² İsmail BOZKAYA, *Okul Ortamında Müzik*, F. Özsoy Matbaacılık, Bursa, 2001, s. 79

Çocukların günlük yaşantılarında seslerini sürekli ve kontrolsüz kullandıkları göz önünde bulundurulursa; bu dönemde verilen ses eğitiminin ileriye dönük fayda sağlayabilmesi olasıdır.

Bozkaya “Aslında çocuğun maça gittiği, bağıra çağıra oyun oynadığı, sesi için tehlikeler ile dolu okul dışı yaşamını kontrol etme olanağı olmadığına göre, müzikten uzaklaştırmanın da kabul edilebilir bir açıklaması bulunmamaktadır.”⁶³ görüşüyle bu durumu desteklemektedir.

2006 Müzik Dersi Öğretim Programı dört ana öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu alanlar; Dinleme-Söyleme-Çalma alanı, Müziksel Algı ve Bilgilenme alanı, Müziksel Yaratıcılık alanı ve Müzik Kültürü alanıdır.⁶⁴ Bu öğrenme alanlarında ses eğitimi ile ilişkili olan öğrenme alanı Dinleme-Söyleme-Çalma alanının söyleme boyutudur. İlköğretim ikinci kademe sınıfları müzik derslerinin tümünde yer alan bu öğrenme alanı içinde şarkı, türkü ve marşları doğru teknikle, dönemlerine ve özelliklerine uygun söyleyebilme özelliklerinin kazandırılması bulunmaktadır.

2006 Müzik Dersi Öğretim Programında ilköğretim ikinci kademe sınıflarında ses eğitimi ile doğrudan ilişkili hedef kazanımlar aşağıdaki tabloda verilmektedir:

Tablo 2.1.2.1 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 6. Sınıf Dinleme-Söyleme-Çalma Alanında Ses Eğitime Yönelik Hedef Kazanım ve Davranışlar

<p><u>Hedef Kazanım</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler.2. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.3. Öğrendiği notaları seslendirir.4. Basit çoksesli şarkıları söyler. <p><u>Davranış</u></p> <p>Sesin aktif bir biçimde kullanılması</p>

⁶³ _____, aynı, s. 79

⁶⁴ MEB, *İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı*, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara, 2007, s. 6

Tablo 2.1.2.2 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 6. Sınıf Müziksel Algı ve Bilgilendirme Alanında Ses Eğitime Yönelik Hedef Kazanım ve Davranışlar

Hedef Kazanım

1. Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder.
2. İnsan sesinin oluşumunu açıklar.

Davranış

Ses ile ilgili teorik konularda bilgi sahibi olması.

Tablo 2.1.2.3 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 7. Sınıf Dinleme- Söyleme- Çalma Alanında Ses Eğitime Yönelik Hedef Kazanım ve Davranışlar

Hedef Kazanım

1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler.
2. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.
3. Düzeyine uygun çoksesli eserleri seslendirir.

Davranış

Sesin aktif bir biçimde kullanılması.

Tablo 2.1.2.4 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 7. Sınıf Müziksel Algı ve Bilgilendirme Alanında Ses Eğitime Yönelik Hedef Kazanım ve Davranışlar

Hedef Kazanım

İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder.

Davranış

Ses ile ilgili teorik konularda bilgi sahibi olması.

Tablo 2.1.2.5 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Dinleme-Söyleme- Çalma Alanında Ses Eğitime Yönelik Hedef Kazanım ve Davranışlar

Hedef Kazanım

1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler.

2. Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.

Davranış

Sesin aktif bir biçimde kullanılması

2.2 Müzik Ders Kitapları

Bir önceki bölümde incelemesi yapılmış 1994 ve 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programları doğrultusunda 6. sınıflar için 3, 7. sınıflar için 3 ve 8. sınıflar için 2 olmak üzere, random yöntemiyle seçilen 8 ilköğretim 2. kademe düzeyi müzik dersi kitabı ses eğitimi açısından öğretmeni yönlendiren konular belirtilerek gösterilmiştir.

Kitabın Adı	: Müzik ⁶⁵
Kitabın Yazarı	: Ömer Faruk Yurtoğlu
Yayınevi	: Düzgün Yayıncılık
Yeri ve Yılı	: İstanbul - 2000
Sınıf	: İlköğretim 6. Sınıf

İnsanda sesin oluşumunu (s.18), insanda ses değişimini (s.19), sesin kullanım tekniklerini (s.20) anlatan kısımlar ses eğitiminin teorik boyutu ile ilgilidir.

“İnsan sesiyle yapılan müziğe vokal müzik denir. Vokal müzik yaparken (şarkı söylerken) bazı kurallara dikkat etmeliyiz.” (s.23)

“Anlatmak istediğimiz konunun özelliğine göre sesimizi bazen kuvvetli bazen hafif çıkarırız. Bazen hızlı ya da yavaş konuşuruz. Sesimizde uyguladığımız bu değişiklikler, konuşmalarımıza anlam kazandırır.” (s.28)

“Şarkılarda ezgi-söz ilişkisini anlatan konunun dolaylı olarak ses eğitimi ile ilgili olduğu görülmektedir.” (s.44)

“Çok sesli eserleri seslendirebilmek için mutlaka müzik eğitimi almak gerekir. Bu cümlede alınması gereken müzik eğitimi, ses eğitimi kavramını da içermektedir.” (s.62)

⁶⁵ Ömer Faruk YURTOĞLU, *İlköğretim Müzik Ders Kitabı 6*, Düzgün Yayıncılık, İstanbul, 2000

Kitabın Adı	: Müzik ⁶⁶
Kitabın Yazarı	: Fevziye Gülenç
Yayınevi	: Gizem Yayıncılık
Yeri ve Yılı	: Ankara-2006
Sınıf	: İlköğretim 6.Sınıf

Bu kitapta dağarcığında bulunan her parçanın üst bölümünde o parçanın gerekli kurallara dikkat edilerek söylenmesinin özellikle belirtildiği görülmektedir.

İnsanda sesin oluşumunu anlatan kısım (s.18), insanda ses değişimini (s.19) ve sesin kullanım tekniklerini anlatan kısımların ses eğitiminin teorik boyutu ile ilgili olduğu görülmektedir (s.20-21).

“Bugüne kadar öğrendiğimiz şarkıları söylerken şunlara dikkat edelim: (s.23)

-Daha önce öğrendiğimiz vücut yumuşatma, nefes çalışmaları ve ses alıştırmalarını tekrar edelim.

-Aynı anda ve doğru yerlerde nefes alalım.

-Sesimizi yanımızdaki arkadaşımızın duyabileceği kadar çıkaralım ve şarkıları bağırmadan söyleyelim.

-Ünlüleri anlaşılır biçimde çıkaralım. Ünsüzleri de doğru boğumlayarak anlaşılmasını sağlayalım.

Atatürk ile ilgili marşları, şarkıları sözlerin ve ezginin anlamına uygun çalınız, söyleyiniz.” (s.91)

⁶⁶ Fevziye GÜLENÇ, *İlköğretim Müzik 6*, Gizem Yayıncılık, Ankara, 2006

Kitabın Adı	: Müzik ⁶⁷
Kitabın Yazarı	: Hüsnü Yıldız-Meltem Çam
Yayınevi	:Pasifik Ders Kitapları A.Ş.-Özgün Matbaacılık Sanayii ve Ticaret A.Ş.
Yeri ve Yılı	: Ankara-1995
Sınıf	: İlköğretim 6.Sınıf

“İnsan Sesinin Oluşumu” konusu tamamen ses eğitimi içermektedir. (s.7)

“İnsanlarda Ses Değişimi” konusu tamamen ses eğitimi içermektedir. (s.8)

“Sesin Kullanım Tekniği” konusu da yine tamamıyla ses eğitimi içermektedir.

Bu konuda alt başlık olarak “Diyafram, ağız ve sinüs boşlukları”, “Diyafram solğunun kullanılması”, “Nefes ve ses öğeleri” ve “Konuşma ve şarkı söylemede sesin kullanımı” yer almaktadır. (s.12)

“Kanon” uygulamasının doğru bir şekilde seslendirilmesi için ses eğitimi gerekmektedir. (s.44)

“Dostluk” parçasını çok sesli bir şekilde doğru olarak seslendirebilmek için ses eğitimi ihtiyaç duyulmaktadır. (s.45)

“Atatürk” ile ilgili marşların ve şarkıların seslerini ve ezgilerini sesinizle, anlamlarına uygun biçimde tekrar ediniz. Söylerken sesleri doğru çıkarınız. (s.66)

⁶⁷ Hüsnü YILDIZ-Meltem ÇAM, *İlköğretim Okulları İçin Ders Kitabı-Müzik 6*, Pasifik Ders Kitapları A.Ş.- Özgün Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.- Ankara-1995

Kitabın Adı	: Müzik ⁶⁸
Kitabın Yazarı	: Şinasi Aydın
Yayınevi	: Küre Yayıncılık
Yeri ve Yılı	: İstanbul-1999
Sınıf	: İlköğretim 7.Sınıf

“Dağarcığımızdaki müzikleri sesinizle anlamlarına uygun olarak seslendiriniz.”
(s.31)

“Çalarken ve solfej yaparken kalın la sesini doğru çıkarmaya özen gösteriniz.”
(s.37)

“Güzel konuşma ne kadar önemli ise güzel şarkı söyleme de o kadar önemlidir.”
(s.38)

“Güzel şiir okurken kullandığımız konuşma ritminin ezgilere yansıması da güzel olur.” (s.38)

“Uzun havalardan uygun örnekleri, tür özelliklerine uygun olarak söyleyiniz.”
(s.70)

“Aşağıda Türk devlet, toplum ve topluluklarının müzik kültürlerine ait örnekler verilmiştir. Bu örneklerin sözlerini ve ezgilerini söyleyiniz.” (s.78)

⁶⁸ Ş. AYDIN, *İlköğretim Müzik 7 Ders Kitabı*, Küre Yayıncılık, İstanbul, 1999

Kitabın Adı	: Müzik ⁶⁹
Kitabın Yazarı	: Hüsni Yıldız-Meltem Çam
Yayınevi	: Pasifik Ders Kitapları A.Ş.
Yeri ve Yılı	: Ankara-1995
Sınıf	: İlköğretim 7.Sınıf

“Önceki sınıflarda öğrendiğiniz veya bildiğiniz insan, sanat ve müziği konu alan şarkıların sözlerini ve ezgilerini, anlamlarına uygun tekrarlayınız.” (s.5)

“Yaşlara ve Cinslere Göre Oluşan Ses Toplulukları” konusunun tamamının ses eğitiminin teorik boyutuna yönelik olduğu görülmektedir. Bu bölümde Çocuk Koroları, Gençlik Koroları, Yetişkin Koroları, Kadın Koroları, Erkek Koroları ve Karma Korolar tanımları yer almaktadır. (s.7)

Ülkemizde yaptıkları müzik türüne göre oluşan çeşitli ses toplulukları konusunun da ses eğitiminin teorik boyutu ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu bölümde Türk Halk Müziği Koroları, Klasik Türk Müziği Koroları ve Çağdaş Çok Sesli Koroların tanımları yer almaktadır. (s.11)

“Sınıf ve okul korolarında şarkı söylerken toplu söyleme kuralları vardır. Bunlar şarkıya doğru ve birlikte başlama, nefes yerlerinde birlikte nefes alma, yanımızdakileri dinleme ve yönetenin işaretlerine uygun hareketler yapmaktır.” (s.14)

“Dağarcığınızdaki şarkıların sözlerini, ezgilerin uyumuna, ezgilerin de sözlerle uyumuna dikkat ederek tekrarlayınız.” (s.27)

⁶⁹ Hüsni YILDIZ-Meltem ÇAM, *İlköğretim Okulları İçin Ders Kitabı Müzik 7*, Pasifik Ders Kitapları A.Ş., Ankara, 1995

Kitabın Adı	: Müzik ⁷⁰
Kitabın Yazarı	: Ömer Faruk Yurtoğlu
Yayınevi	: Düzgün Yayıncılık
Yeri ve Yılı	: Ankara-2003
Sınıf	: İlköğretim 7. Sınıf

Çocuk korolarının, Gençlik korolarının ve yetişkin korolarının anlatıldığı bölümün ses eğitiminin teorik boyutu ile ilgili olduğu görülmektedir. (s.16)

“Korolarda şarkı söylemek, solo şarkı söylemekten daha farklıdır. Korolarda şarkı söylerken şu kurallara uymamız gerekir: Şarkı söylerken birlikte başlayıp birlikte bitirmeliyiz. Nefes yerlerinde birlikte soluk almalıyız. Yanımızdaki arkadaşlarımızı dinlemeliyiz. Koroyu yönetenin işaretlerine dikkat etmeliyiz.” (s.23)

“Dostluk, Ey Müzik, Neşeli Günler şarkılarını yukarıda belirtilen kurallara uyarak seslendiriniz.” (s.23)

“Şarkıyı söylerken kalın la sesini doğru çıkarınız.” (s.40)

⁷⁰ Ömer Faruk YURTOĞLU, *İlköğretim Müzik Ders Kitabı 7*, Düzgün Yayıncılık, Ankara, 2003

Kitabın Adı	: Müzik ⁷¹
Kitabın Yazarı	: Olcayto Ayarman-Bülent Aksan
Yayınevi	: Özgün Yayıncılık
Yeri ve Yılı	: Ankara-2005
Sınıf	: İlköğretim 8. Sınıf

“Daha önce öğrendiğimiz ‘Dere Geçit Vermezse’ adlı türküyü, sesimizle ve çalgımızla tekrarlayalım.” (s.37)

“Daha önce öğrendiğimiz ‘Toycular’ adlı türküyü, sesimizle ve çalgımızla tekrarlayalım.” (s.38)

‘Allı da Yemenim’ adlı türküyü öğrenerek sesimizle ve çalgımızla seslendirelim.” (s.39)

“Müzik eserlerinin sözleri ile ezgisi arasındaki ilişkinin anlatıldığı ‘Müzikte Prozodi ve Önemi’ konusunun da ses eğitimi ile dolaylı olarak ilgili olduğu görülmektedir.” (s.40)

‘İlgaz’ adlı şarkıyı öğreniniz. Şarkıyı, prozodisine uygun şekilde sınıfınızda seslendiriniz.” (s.40)

‘Annemize Türkü’ adlı şarkıyı öğrenelim. Şarkıyı, ölçü özelliğine uygun olarak sesimizle ve çalgımızla tekrarlayalım. Şarkıyı, vurgulu seslere dikkat ederek seslendirelim.” (s.41)

⁷¹ Olcayto AYARMAN-Bülent AKSAN, *İlköğretim Müzik Ders Kitabı 8*, Özgün Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş. , Ankara, 2005

Kitabın Adı	: Müzik ⁷²
Kitabın Yazarı	: Ömer Faruk Yurtoğlu
Yayınevi	: Düzgün Yayıncılık
Yeri ve Yılı	: Ankara-2005
Sınıf	: İlköğretim 8. Sınıf

“Şarkılarımızı söylerken şunlara dikkat edelim:

* Diyafram nefesi alalım. Nefes yerlerinde birlikte nefes alalım.

*Yanımızdakileri dinleyelim. Sesimizin arkadaşlarımızın sesinden farklı çıkmaması için özen gösterelim (Bağırmadan ve hızımızı ayarlayarak).”(s.11)

2.3 Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

2.3.1 Kişisel Bilgiler

Bu alt bölümde, araştırma kapsamında yer alan ve anket formlarını yanıtlayan müzik öğretmenlerinin: mezun oldukları üniversiteler, kadro durumları, görev yaptıkları okulların eğitim türleri, birinci ve ikinci kademedeki olmak üzere haftalık ders yükleri, lisans eğitimleri sırasındaki ana çalgıları, görev yaptıkları hizmet yılları ve ses eğitimi sırasında yer verdikleri çalgılar ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

⁷² Ömer Faruk YURTOĞLU, *8.Sınıf Müzik Dersi Kitabı*, Düzgün Yayınları, Ankara, 2000

Tablo 2.3.1.1 Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	f	%
Uludağ Üniversitesi	27	52,92
Gazi Üniversitesi	6	11,76
Karadeniz Teknik Üniversitesi	3	5,88
18 Mart Üniversitesi	2	3,92
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	9,80
Ege Üniversitesi	1	1,96
Marmara Üniversitesi	4	7,84
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	1,96
İ.T.Ü.	1	1,96
Bulgaristan	1	1,96
TOPLAM	51	100

Tablo 2.3.1.1’de Müzik öğretmenlerinin mezun oldukları üniversitelere göre dağılımı görülmektedir. Ankete katılan müzik öğretmenlerinden % 52,92’sinin Uludağ Üniversitesi, % 11,76’sının Gazi Üniversitesi, % 5,88’inin Karadeniz Teknik Üniversitesi, % 3,92’sinin 18 Mart Üniversitesi, % 9,80’inin Dokuz Eylül Üniversitesi, % 1,96’sının Ege Üniversitesi, %7,84’ünün Marmara Üniversitesi, %1,96’sının Süleyman Demirel Üniversitesi, % 1,96’sının İstanbul Teknik Üniversitesi, %1,96’sının Bulgaristan mezunu oldukları görülmektedir. Ankete Bulgaristan cevabını veren müzik öğretmeni bir üniversite adı belirtmemiştir. Tablo 2.3.1.1’e bakıldığında ankete katılan müzik öğretmenlerinin yarısından fazlasının Uludağ Üniversitesi mezunu oldukları dikkat çekmektedir.

Tablo 2.3.1.2 Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Kadro Durumlarına Göre Dağılımı

Kadro Tipi	f	%
Kadrolu	45	88,20
Sözleşmeli	6	11,76
Ücretli	-	-
TOPLAM	51	100

Tablo 2.3.1.2’de Müzik öğretmenlerinin kadro durumlarına göre dağılımı görülmektedir. Ankete katılan müzik öğretmenlerinden % 88,20’sinin kadrolu, % 11,76’sının sözleşmeli olduğu, ücretli öğretmenin bulunmadığı görülmektedir. Tablo 2.3.1.2’ye göre kadrolu öğretmenlerin sayısal olarak üstünlüğü dikkat çekmektedir.

Tablo 2.3.1.3 Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okulların Eğitim Türüne Göre Dağılımı

Eğitim Türü	f	%
Tam Gün Eğitim	13	25,48
İkili Eğitim	38	74,48
TOPLAM	51	100

Tablo 2.3.1.3’de ankete katılan müzik öğretmenlerinin görev yaptıkları okulların eğitim türüne göre dağılımı görülmektedir. Bu okulların % 25,48’inde tam gün eğitim, % 74,48’inde ikili eğitim yapıldığı görülmektedir. Tablo 2.3.1.3’e göre ağırlıklı olarak ikili eğitim yapıldığı dikkat çekmektedir.

Tablo 2.3.1.4 Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı

Görev Süresi	f	%
1-5 Yıl	6	11,76
6-10 Yıl	17	33,32
11-15 Yıl	8	15,68
16-20 Yıl	12	23,52
21 Yıl ve üstü	8	15,68
TOPLAM	51	100

Tablo 2.3.1.4’de Müzik öğretmenlerinin hizmet yıllarına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre ankete katılan müzik öğretmenlerinin %11,76’sının 1-5 yıl arası, %33,32’sinin 6-10 yıl arası, %15,68’inin 11-15 yıl arası, %23,52’sinin 16-20 yıl arası ve %15,68’inin 21 yıl ve üstü görev yaptığı görülmektedir.

Tablo 2.3.1.5 Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Haftalık Ders Yüklerine Göre Dağılımı

Ders Yüğü	Birinci Kademe		İkinci Kademe	
	f	%	f	%
0 Saat	1	1,96	-	-
1 Saat	-	-	-	-
2 Saat	-	-	1	1,96
3 Saat	-	-	-	-
4 Saat	4	7,84	3	5,88
5 Saat	4	7,84	-	-
6 Saat	9	17,64	2	3,92
7 Saat	5	9,8	2	3,92
8 Saat	11	21,56	2	3,92
9 Saat	-	-	3	5,88
10 Saat	7	13,72	5	9,80
11 Saat	2	3,92	2	3,92
12 Saat	4	7,84	13	25,48
13 Saat	2	3,92	-	-
14 Saat	2	3,92	5	9,80
15 Saat	-	-	4	7,84
16 Saat	-	-	3	5,88

17 Saat	-	-	-	-
18 Saat	-	-	-	-
19 Saat	-	-	1	1,96
20 Saat	-	-	5	9,80
TOPLAM	51	100	51	100

Tablo 2.3.1.5’de müzik öğretmenlerinin birinci ve ikinci kademedeki haftalık ders yükleri görülmektedir. Tablo 2.3.1.5’e göre birinci kademedeki müzik öğretmenlerinin %1,96’sının haftada 1 saat, % 7,84’ünün 4 saat, % 7,84’ünün 5 saat, % 17,64’ünün 6 saat, % 9,8’inin 7 saat, % 21,56’sının 8 saat, % 13,72’sinin 10 saat, %3,92’sinin 11 saat, % 7,84’ünün 12 saat, % 3,92’sinin 13 saat, %3,92’sinin 14 saat derse girdikleri görülmektedir. Anket sonuçlarına göre oluşturulan tablo 2.3.1.5’de ikinci kademedeki müzik öğretmenlerinin ders yükü şu şekilde dağılmaktadır: % 1,96’sı 2 saat, % 5,88’i 4 saat, % 3,92’si 6 saat, % 3,92’si 7 saat, % 3,92’si 8 saat, % 5,88’i 9 saat, % 9,80’i 10 saat, % 3,92’si 11 saat, % 25,48’i 12 saat, % 9,80’i 14 saat, %7,84’ü 15 saat, % 5,88’i 16 saat, % 1,96’sı 19 saat, % 9,80’i 20 saat.

Tablo 2.3.1.6 Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitimindeki Ana Çalgılarına Göre Dağılımı

Çalgılar	f	%
Şan	3	5,88
Keman	22	43,12
Viyola	5	9,80
Viyolonsel	5	9,80
Kontrbas	1	1,96
Flüt	3	5,88
Obua	-	-
Klarnet	-	-
Akordeon	-	-
Gitar	5	9,80
Bağlama	3	5,88
Piyano	3	5,88
Halk Oyunları	1	1,96
TOPLAM	51	100

Tablo 2.3.1.6’da müzik öğretmenlerinin lisans eğitimlerindeki ana çalgıları görülmektedir. Tablo 2.3.1.6’ya göre araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin lisans eğitimleri sırasındaki ana çalgılarının %5,88’inin şan, %43,12’sinin keman, %9,8’inin viyola, %9,8’inin viyolonsel, %1,96’sının kontrbas, %5,88’inin flüt, %9,8’inin gitar, %5,88’inin bağlama, %5,88’inin piyano, %1,96’sının Halk Oyunları (Konservatuvar) olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden obua, klarnet ve

akordeon seçeneğini seçen olmadığı dikkat çekmektedir. Tablo 2.3.1.6'ya göre araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun lisans eğitiminde yaylı çalgı eğitimi aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.1.7 Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Ses Eğitimi Sırasında Yer Verdikleri Çalgıların Dağılımı*

Çalgılar	f	%
Org	27	40,77
Piyano	7	10,57
Gitar	5	7,55
Flüt	9	13,59
Keman	5	7,55
Akordeon	3	4,53
Viyola	3	4,53
Bağlama	3	4,53
Melodika	4	6,04
TOPLAM	66	100

Tablo 2.3.1.7'de müzik öğretmenlerinin ses eğitimi sırasında yer verdikleri çalgılar görülmektedir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin ses eğitimi sırasında yer verdikleri çalgıların dağılımı şöyle görülmektedir: %40,77 org, %10,77 piyano, %7,55 gitar, %13,59 flüt, %7,55 keman, %4,53 akordeon, %4,53 viyola, %4,53 bağlama, %6,04 melodika. Tablo 2.3.1.7'de araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin yarısından fazlasının ses eğitimi sırasında elektronik org ve piyanoya yer verdiği görülmektedir. Bu durumun başlıca sebepleri arasında lisans eğitiminde piyano

* Bu tabloda birden fazla çalgıya yer verildiği görülmektedir.

çalgısının 2. anadal olması ve elektronik org'un birden fazla işlemi yapabilen bir çalgı olması gösterilebilir. Bu tabloya bakıldığında tablo 2.3.1.6'daki görünümün buraya yansımadağı da dikkat çekmektedir.

2.3.2 Müzik Öğretmenlerinin Ses Eğitime Yönelik Görüşleri

Bu alt bölümde, araştırma kapsamında yer alan ve anket formlarını yanıtlayan müzik öğretmenlerinin ses eğitimi konusundaki düşünceleri, ikinci kademe müzik derslerinde ses eğitime hangi sıklıkla yer verdikleri, mutasyon döneminde uygulanan ses eğitimi ve ilköğretim müzik dersi öğretim programı ile ilgili düşüncelerini içeren bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2.3.2.1 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik Derslerinde Nefes ve Ses Alıştırmalarına Önem Veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE		GÖRÜŞLER					Toplam
		Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	
“ Müzik derslerinde nefes ve ses alıştırmalarına önem veriyorum.”	f	1	8	22	20	-	51
	%	1,96	15,68	43,12	39,20	-	100

Tablo 2.3.2.1'de Müzik öğretmenlerinin “Müzik derslerinde nefes ve ses alıştırmalarına önem veriyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %1,96'sının “Her Zaman”, %15,68'inin “Genellikle”, %43,12'sinin “Ara Sıra”, %39,20'sinin “Nadiren”, %0'ının “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.1'de araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin ses eğitime “Ara Sıra” ve “Nadiren” yer verdiği görülmektedir. Bu bağlamda ses eğitiminin özellikle 2. kademede gerekliliği ve önemi düşünüldüğünde bu tabloda ağırlığın “Her Zaman” ve “Genellikle”

seçeneklerinin daha fazla olması gerekmektedir. Ancak bu tabloda “Her Zaman” seçeneğinde % 1,96 oranında çok düşük bir oran dikkat çekmektedir.

Tablo 2.3.2.2 Müzik Öğretmenlerinin “Çalışma Öncesinde Vücudun Rahatlaması-Yumuşaması Konusunda Alıştırmalar Yaptırıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Çalışma öncesinde vücudun rahatlaması-yumuşaması konusunda alıştırmalar yaptırıyorum.”	f	-	6	19	21	5	51
	%	-	11,76	37,24	41,16	9,8	100

Tablo 2.3.2.2’de Müzik öğretmenlerinin “Çalışma öncesinde vücudun rahatlaması- yumuşaması konusunda alıştırmalar yaptırıyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %0’ının “Her Zaman”, %11,76’sının “Genellikle”, %37,24’ünün “Ara Sıra”, %41,16’sının “Nadiren”, %9,8’inin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.2’de bir önceki tabloda görülen oranlara yakın değerler görülmektedir.

Tablo 2.3.2.3 Müzik Öğretmenlerinin “Ses Çalışmalarını Nefes Alıştırmalarıyla Destekliyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Ses çalışmalarını nefes alıştırmalarıyla destekliyorum.”	f	-	12	23	15	1	51
	%	-	23,52	45,08	29,4	1,96	100

Tablo 2.3.2.3’de Müzik öğretmenlerinin “Ses çalışmalarını nefes alıştırmalarıyla destekliyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %0’ının “Her Zaman”, %23,52’sinin “Genellikle”, %45,08’inin “Ara Sıra”, %29,4’ünün “Nadiren”, %1,96’sının “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.3’de yüksek oranın “Ara Sıra” seçeneğinde olduğu görülmektedir. Ankete katılan müzik öğretmenlerinden hiçbirinin “Her Zaman” seçeneğini işaretlememiş olması da dikkat çekmektedir.

Tablo 2.3.2.4 Müzik Öğretmenlerinin “Ses Alıştırmaları ve Şarkı Söyleme Etkinlikleri Sırasında Öğrencilerin Doğru Duruş ve Oturuşlarına Özen Gösteriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Ses alıştırmaları ve şarkı söyleme etkinlikleri sırasında öğrencilerin doğru duruş ve oturuşlarına özen gösteriyorum.”	f	9	9	14	15	4	51
	%	17,64	17,64	27,44	29,4	7,84	100

Tablo 2.3.2.4’te Müzik öğretmenlerinin “Ses alıştırmaları ve şarkı söyleme etkinlikleri sırasında öğrencilerin doğru duruş ve oturuşlarına özen gösteriyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %17,64’ünün “Her Zaman”, %17,64’ünün “Genellikle”, %27,44’ünün “Ara Sıra”, %29,4’ünün “Nadiren”, %7,84’ünün “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Bu tabloya göre ankete katılan müzik öğretmenlerinin yarısından fazlasının şarkı söyleme etkinlikleri sırasında öğrencilerin doğru duruş ve oturuşlarına dikkat ettikleri görülmektedir.

Tablo 2.3.2.5 Müzik öğretmenlerinin “Şarkı Söylemeden Önce Ses Açma Çalışmaları Yaptırıyorum.” ifadesine verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular

İFADE		GÖRÜŞLER					Toplam
		Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	
“Şarkı söylemeden önce ses açma çalışmaları yaptırıyorum.”	f	2	4	12	18	15	51
	%	3,92	7,84	23,52	35,28	29,4	100

Tablo 2.3.2.5’de Müzik öğretmenlerinin “Şarkı söylemeden önce ses açma çalışmaları yaptırıyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %3,92’sinin “Her Zaman”, %7,84’ünün “Genellikle”, %23,52’sinin “Ara Sıra”, %35,28’inin “Nadiren”, %29,4’ünün “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Şarkı söylemeden önce yapılan ses açma çalışmalarının önemi göz önüne alındığında bu tabloya göre ankete katılan müzik öğretmenlerinin bu duruma sıklıkla özen göstermedikleri görülmektedir. Bu durumun sebebi olarak müzik ders saatinin az olması gösterilebilmektedir.

Tablo 2.3.2.6 Müzik Öğretmenlerinin “Ses ve Sesin Doğru Kullanılması Konusunda Bilgi Veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Ses ve sesin doğru kullanılması konusunda bilgi veriyorum.”	f	9	12	14	14	2	51
	%	17,64	23,52	27,44	27,44	3,92	100

Tablo 2.3.2.6’da Müzik öğretmenlerinin “Ses ve sesin doğru kullanılması konusunda bilgi veriyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %17,64’ünün “Her Zaman”, %23,52’sinin “Genellikle”, %27,44’ünün “Ara Sıra”, %27,44’ünün “Nadiren”, %3,92’sinin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.6’da ağırlığın “Genellikle”, “Ara Sıra” ve “Nadiren” seçeneklerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.7 Müzik Öğretmenlerinin “Ses Organları ve Bu Organların Nasıl Kullanılması Gerektiği Konusunda Bilgi Veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Ses organları ve bu organların nasıl kullanılması gerektiği konusunda bilgi veriyorum.”	f	7	17	20	5	2	51
	%	13,72	33,32	39,20	9,8	3,92	100

Tablo 2.3.2.7’de Müzik öğretmenlerinin “Ses organları ve bu organların nasıl kullanılması gerektiği konusunda bilgi veriyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %13,72’sinin “Her Zaman”, %33,32’sinin “Genellikle”, %39,20’sinin “Ara Sıra”, %9,8’inin “Nadiren”, %3,92’sinin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Ses eğitiminin sadece pratik olmadığı, aynı zamanda teorik olduğu düşünüldüğünde ses organları ve bu organların nasıl kullanılması gerektiği konusunda öğrencilere bilgi verilmesi de ses eğitiminin kapsamında yer almaktadır. Bu tabloda ağırlığın “Genellikle” ve “Ara Sıra” seçeneklerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.8 Müzik Öğretmenlerinin “Ses Sağlığı ve Sesin Korunması Konusunda Bilgi Veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Ses sağlığı ve sesin korunması konusunda bilgi veriyorum.”	f	12	17	9	11	2	51
	%	23,52	33,32	17,64	21,56	3,92	100

Tablo 2.3.2.8’de Müzik öğretmenlerinin “Ses sağlığı ve sesin korunması konusunda bilgi veriyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %23,52’sinin “Her Zaman”, %33,32’sinin “Genellikle”, %17,64’ünün “Ara Sıra”, %21,56’sinin “Nadiren”, %3,92’sinin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.8’de ağırlıklı oranın “Genellikle” ve “Her Zaman” seçeneğinde yer alıyor olması ankete katılan müzik öğretmenlerinin yarısından fazlasının ses sağlığı ve sesin korunması konusuna önem verdikleri görülmektedir.

Tablo 2.3.2.9 Müzik Öğretmenlerinin “İnsan Ses Grupları Hakkında Bilgi Veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“İnsan ses grupları hakkında bilgi veriyorum.”	f	8	14	12	13	4	51
	%	15,68	27,44	23,52	25,48	7,84	100

Tablo 2.3.2.9’da Müzik öğretmenlerinin “İnsan ses grupları hakkında bilgi veriyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %15,68’inin “Her Zaman”, %27,44’ünün “Genellikle”, %23,52’sinin “Ara Sıra”, %25,48’inin “Nadiren”, %7,84’ünün “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.9’da ağırlığın “Genellikle”, ”Ara Sıra” ve “Nadiren” seçeneklerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 2.3.2.10 Müzik Öğretmenlerinin “İnsan Ses Grupları İle İlgili Örnekler Dinletiyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ İnsan ses grupları ile ilgili örnekler dinletiyorum.”	f	7	13	20	7	4	51
	%	13,72	25,48	39,20	13,72	7,84	100

Tablo 2.3.2.10’da Müzik öğretmenlerinin “İnsan ses grupları ile ilgili örnekler dinletiyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %13,72’sinin “Her Zaman”, %25,48’inin “Genellikle”, %39,20’sinin “Ara Sıra”, %13,72’sinin “Nadiren”, %7,84’ünün “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.10’da da bir önceki tablonun sonuçlarına yakın sonuçlar görülmektedir.

Tablo 2.3.2.11 Müzik Öğretmenlerinin “Sürekli Aynı Pozisyonda (Oturarak Ya Da Ayakta) Çalışma Yaptırmamaya, Bazen Oturarak Bazen Ayakta Çalışma Yapmaya Özen Gösteriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Sürekli aynı pozisyonda (oturarak ya da ayakta) çalışma yaptırmamaya, bazen oturarak bazen ayakta çalışma yapmaya özen gösteriyorum.”	f	4	18	17	8	4	51
	%	7,84	35,28	33,32	15,68	7,84	100

Tablo 2.3.2.11’de Müzik öğretmenlerinin “Sürekli aynı pozisyonda (oturarak ya da ayakta) çalışma yaptırmamaya, bazen oturarak bazen ayakta çalışma yapmaya özen gösteriyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %7,84’ünün “Her Zaman”, %35,28’inin “Genellikle”, %33,32’sinin “Ara Sıra”, %15,68’inin “Nadiren”, %7,84’ünün “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.11’de ağırlığın “Genellikle” ve “Ara Sıra” seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu tabloya göre ankete katılan müzik öğretmenlerinin %65’inden fazlasının belli sıklıkla şarkı söyleme etkinliklerinde duruş ve oturuş pozisyonlara dikkat ettiği dikkat çekmektedir.

Tablo 2.3.2.12 Müzik Öğretmenlerinin “Öğrencilere Yüksek Sesle Şarkı Söyletmemeye Özen Gösteriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Öğrencilere yüksek sesle şarkı söyletmemeye özen gösteriyorum.”	f	10	6	16	16	3	51
	%	19,6	11,76	31,36	31,36	5,88	100

Tablo 2.3.2.12’de Müzik öğretmenlerinin “Öğrencilere yüksek sesle şarkı söyletmemeye özen gösteriyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %19,6’sının “Her Zaman”, %11,76’sının “Genellikle”, %31,36’sının “Ara Sıra”, %31,36’sının “Nadiren”, %5,88’inin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.12’de ağırlığın “Ara Sıra” ve “Nadiren ” seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.13 Müzik Öğretmenlerinin “Öğrencilerin Sesleri Doğru Algılayıp İşlemeleri İçin Bir Çalgı Yardımı İle Alıştırma Yaptırıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Öğrencilerin sesleri doğru algılayıp işlemeleri için bir çalgı yardımı ile alıştırma yaptırıyorum.”	f	9	16	10	14	2	51
	%	17,64	31,36	19,6	27,44	3,92	100

Tablo 2.3.2.13’de Müzik öğretmenlerinin “Öğrencilerin sesleri doğru algılayıp işlemeleri için bir çalgı yardımı ile alıştırma yaptırıyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %17,64’ünün “Her Zaman”, %31,36’sının “Genellikle”, %19,6’sının “Ara Sıra”, %27,44’ünün “Nadiren”, %3,92’sinin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.14 Müzik Öğretmenlerinin “Ses Çalışmaları Kapsamında Uyguladığım Alıştırmaların Sadece İnici Veya Sadece Çıkıcı Olmamasına, Karma Uygulamalar Yapmaya Dikkat Ediyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER					
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam
f	3	7	22	17	2	51
%	5,88	13,72	43,12	33,32	3,92	100

Tablo 2.3.2.14’de Müzik öğretmenlerinin “Ses çalışmaları kapsamında uyguladığım alıştırmaların sadece inici veya sadece çıkıcı olmamasına, karma uygulamalar yapmaya dikkat ediyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %5,88’inin “Her Zaman”, %13,72’sinin “Genellikle”, %43,12’sinin “Ara Sıra”, %33,32’sinin “Nadiren”, %3,92’sinin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.15 Müzik Öğretmenlerinin “Öğrencilerin Staccato ve Legato Uygulamalarını Birbirinden Ayırt Edebileceği Farklı Alıştırmalar Uyguluyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“Öğrencilerin staccato ve legato uygulamalarını birbirinden ayırt edebileceği farklı alıştırmalar uyguluyorum.”	f	1	6	21	23	-	51
	%	1,96	11,76	41,16	45,08	-	100

Tablo 2.3.2.15’de Müzik öğretmenlerinin “Öğrencilerin staccato ve legato uygulamalarını birbirinden ayırt edebileceği farklı alıştırmalar uyguluyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %1,96’sının “Her Zaman”, %11,76’sının “Genellikle”, %41,16’sının “Ara Sıra”, %45,08’inin “Nadiren”, %0’ının “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.16 Müzik Öğretmenlerinin “Ses Eğitimi Uygulamasında Gerekli Gördüğüm Durumlarda Bireysel Olarak Alıştırma Örnekleri Veriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Ses eğitimi uygulamasında gerekli gördüğüm durumlarda bireysel olarak alıştırma örnekleri veriyorum.”	f	2	3	21	20	5	51
	%	3,92	5,88	41,16	39,20	9,8	100

Tablo 2.3.2.16’da Müzik öğretmenlerinin “Fizyolojik değişim ve gelişim (Mutasyon) döneminde olup, sesinde ciddi sorunlar olan öğrencileri gerekli gördüğüm durumlarda şarkı söyleme etkinliklerinden muaf tutuyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %3,92’sinin “Her Zaman”, %5,88’inin “Genellikle”, %41,16’sının “Ara Sıra”, %39,20’sinin “Nadiren”, %9,8’inin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.17 Müzik Öğretmenlerinin “Ses Alıştırmalarında Kız ve Erkek Seslerinin Alt ve Üst Sınırlarını Gözeterek Çalışıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Ses alıştırmalarında kız ve erkek seslerinin alt ve üst sınırlarını gözeterek çalışıyorum.”	f	3	6	18	19	5	51
	%	5,88	11,76	35,28	37,24	9,8	100

Tablo 2.3.2.17’de Müzik öğretmenlerinin “Ses alıştırmalarında kız ve erkek seslerinin alt ve üst sınırlarını gözeterek çalışıyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %5,88’inin “Her Zaman”, %11,76’sının “Genellikle”, %35,28’inin “Ara Sıra”, %37,24’ünün “Nadiren”, %9,8’inin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.18 Müzik Öğretmenlerinin “Nefes-Ses ve Nefes-Konuşma Bağlantılarının Alıştırmalarını Yeterince Yaptırıyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Nefes-ses ve nefes-konuşma bağlantılarının alıştırmalarını yeterince yaptırıyorum.”	f	-	6	18	23	4	51
	%	-	11,76	35,28	45,08	7,84	100

Tablo 2.3.2.18’de Müzik öğretmenlerinin “Nefes-ses ve nefes-konuşma bağlantılarının alıştırmalarını yeterince yaptırıyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %0 ‘ının “Her Zaman”, %11,76’sının “Genellikle”, %35,28’inin “Ara Sıra”, %45,08’inin “Nadiren”, %7,84’ünün “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.19 Müzik Öğretmenlerinin “Toplu Şarkı Söylerken Yanlış Sesleri Belirleyip Onlarla İlgileniyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“ Toplu şarkı söylerken yanlış sesleri belirleyip onlarla ilgileniyorum.”	f	3	9	16	14	9	51
	%	5,88	17,64	31,36	27,44	17,64	100

Tablo 2.3.2.19’da Müzik öğretmenlerinin “Toplu şarkı söylerken yanlış sesleri belirleyip onlarla ilgileniyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %5,88’inin “Her Zaman”, %17,64’ünün “Genellikle”, %31,36’sının “Ara Sıra”, %27,44’ünün “Nadiren”, %17,64’ünün “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Bu tabloda “Her Zaman” seçeneğinin oldukça düşük bir oranda olmasının sebebi müzik derslerine ayrılan zamanın yeterli olmaması olarak gösterilebilir.

Tablo 2.3.2.20 Müzik Öğretmenlerinin “Yaptırdığım Nefes ve Ses Alıştırmalarının Olumlu Sonuçlar Verdiğini Gözlemliyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam	
“Yaptırdığım nefes ve ses alıştırmalarının olumlu sonuçlar verdiğini gözlemliyorum.”	f	4	7	11	24	5	51
	%	7,84	13,72	21,56	47,04	9,8	100

Tablo 2.3.2.20’de Müzik öğretmenlerinin “Yaptırdığım nefes ve ses alıştırmalarının olumlu sonuçlar verdiğini gözlemliyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %7,84’ünün “Her Zaman”, %13,72’sinin “Genellikle”, %21,56’sının “Ara Sıra”, %47,04’ünün “Nadiren”, %9,8’inin “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.21 Müzik Öğretmenlerinin “Fizyolojik Değişim ve Gelişim (Mutasyon) Döneminde Sesin Değişimi İle İlgili Olarak Öğrencileri Bilgilendiriyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						Toplam
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)		
“ Fizyolojik değişim ve gelişim (Mutasyon) döneminde sesin değişimi ile ilgili olarak öğrencileri bilgilendiriyorum.”	f	9	1	20	15	6	51
	%	17,64	1,96	39,2	29,4	11,76	100

Tablo 2.3.2.21’de Müzik öğretmenlerinin “Fizyolojik değişim ve gelişim (Mutasyon) döneminde sesin değişimi ile ilgili olarak öğrencileri bilgilendiriyorum..” ifadesine verdikleri yanıtların %17,64’ünün “Her Zaman”, %1,96’sının “Genellikle”, %39,20’sinin “Ara Sıra”, %29,4’ünün “Nadiren”, %11,76’sının “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.21’de çok hassas bir dönem olan mutasyon dönemi ile ilgili bilgilendirme yaklaşımlarının ölçüldüğü soruda ankete katılan müzik öğretmenlerinin “Her Zaman” ve “Genellikle“ seçeneklerini yüksek oranda tercih etmemiş olmaları dikkat çekmektedir. Bu dönemin hassasiyeti düşünüldüğünde müzik öğretmenin mutasyon dönemindeki çocukla mutlak ilgilenmesi gerekmektedir.

Tablo 2.3.2.22 Müzik Öğretmenlerinin “Fizyolojik Değişim ve Gelişim (Mutasyon) Döneminde Olup, Sesinde Ciddi Sorunlar Olan Öğrencileri Gerekli Gördüğüm Durumlarda Şarkı Söyleme Etkinliklerinden Muaf Tutuyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER					
	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (%50)	Nadiren (%25)	Hiçbir Zaman (% 0)	Toplam
f	6	6	22	13	4	51
%	11,76	11,76	43,12	25,48	7,84	99,96

Tablo 2.3.2.22’de Müzik öğretmenlerinin “Fizyolojik değişim ve gelişim (Mutasyon) döneminde olup, sesinde ciddi sorunlar olan öğrencileri gerekli gördüğüm durumlarda şarkı söyleme etkinliklerinden muaf tutuyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %11,76’sının “Her Zaman”, %11,76’sının “Genellikle”, %43,12’sinin “Ara Sıra”, %25,48’inin “Nadiren”, %7,84’ünün “Hiçbir Zaman” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Tablo 2.3.2.22’de verilen yanıtların sonucunda ağırlığın “Ara Sıra” ve “Nadiren” ifadesinde görülmektedir. Bu noktada fizyolojik değişim (Mutasyon) döneminde olup sesinde ciddi sorunlar olan öğrencilerin bu önemli durumlarının kısmen de olsa göz ardı edildiği görülmektedir. Müzik öğretmenleri ile yapılan sözlü görüşmelerde bu durumun başlıca nedeni olarak müzik dersinin süresine dikkat çekilmektedir.

Tablo 2.3.2.23 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik Dersi Öğretim Programının Ses Eğitimi Konusunda Öğretmene Yeterli Sorumluluklar Yüklediğini Düşünüyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam	
“ Müzik dersi öğretim programının ses eğitimi konusunda öğretmene yeterli sorumluluklar yüklediğini düşünüyorum.”	f	-	7	18	16	10	51
	%	-	13,72	35,28	31,36	19,60	100

Tablo 2.3.2.23’de Müzik öğretmenlerinin “Müzik dersi öğretim programının ses eğitimi konusunda öğretmene yeterli sorumluluklar yüklediğini düşünüyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %0’ının “Tamamen Katılıyorum”, %13,72’sinin “Büyük Ölçüde Katılıyorum”, %35,28’inin “Kısmen Katılıyorum”, %31,36’sının “Katılmıyorum”, %19,60’ının “Hiç Katılmıyorum” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Bu soruya “Tamamen Katılıyorum” cevabının hiçbir öğretmen tarafından verilmemiş olması dikkat çekmektedir. Ayrıca, müzik öğretmenlerinin yarısının “Katılmıyorum” (16 Kişi) ve “Hiç Katılmıyorum” (10 Kişi) seçeneklerini işaretlemiş olmaları çok düşündürücü bulunmuştur.

Tablo 2.3.2.24 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabının Ses Eğitimi Konusunda Öğretmene Yeterli Bilgi ve Yönlendirmeyi Sunduğunu Düşünüyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum		
“ Müzik dersi öğretmen kılavuz kitabının ses eğitimi konusunda öğretmene yeterli bilgi ve yönlendirmeyi sunduğunu düşünüyorum.”	f	-	5	17	16	13	51
	%	-	9,8	33,32	31,36	25,48	100

Tablo 2.3.2.24’de Müzik öğretmenlerinin “Müzik dersi öğretmen kılavuz kitabının ses eğitimi konusunda öğretmene yeterli bilgi ve yönlendirmeyi sunduğunu düşünüyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %0’ının “Tamamen Katılıyorum”, %9,8’inin “Büyük Ölçüde Katılıyorum”, %33,32’sinin “Kısmen Katılıyorum”, %31,36’sının “Katılmıyorum”, %25,48’inin “Hiç Katılmıyorum” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.25 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik Dersi Repertuarının Öğrencilerin Müziksel Gelişim Düzeylerini Gözeterek Hazırladığını Düşünüyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam	
“ Müzik dersi repertuarının öğrencilerin müziksel gelişim düzeylerini gözeterek hazırlandığını düşünüyorum.”	f	-	9	15	16	11	51
	%	-	17,64	29,4	31,36	21,56	100

Tablo 2.3.2.25’de Müzik öğretmenlerinin “Müzik dersi repertuarının öğrencilerin müziksel gelişim düzeylerini gözeterek hazırlandığını düşünüyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %0’ının “Tamamen Katılıyorum”, %17,64’ünün “Büyük Ölçüde Katılıyorum”, %29,4’ünün “Kısmen Katılıyorum”, %31,36’sının “Katılmıyorum”, %21,56’sının “Hiç Katılmıyorum” şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.2.26 Müzik Öğretmenlerinin “Müzik Dersinin Süresinin Düzenli Ses ve Nefes Alıştırılmaları Uygulamasını Yapabilmek İçin Yeterli Olduğunu Düşünüyorum.” İfadesine Verdikleri Yanıtlara İlişkin Bulgular

İFADE	GÖRÜŞLER						
	Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam	
“ Müzik dersinin süresinin düzenli ses ve nefes alıştırılmaları uygulamasını yapabilmek için yeterli olduğunu düşünüyorum.”	f	-	-	3	17	31	51
	%	-	-	5,88	33,32	60,76	100

Tablo 2.3.2.26 'da Müzik öğretmenlerinin “Müzik dersinin süresinin düzenli ses ve nefes alıştırılmaları uygulamasını yapabilmek için yeterli olduğunu düşünüyorum.” ifadesine verdikleri yanıtların %0'ının “Tamamen Katılıyorum”, %0'ının “Büyük Ölçüde Katılıyorum”, %5,88'inin “Kısmen Katılıyorum”, %33,32'sinin “Katılmıyorum”, %60,76'sının “Hiç Katılmıyorum” şeklinde yer aldığı görülmektedir. Buradaki görüntü, gerçek anlamda müzik öğretmenlerinin ses eğitimi uygulamaları için müzik dersinin süresinin yeterli olmadığı konusundaki görüşlerinin açıkça ortaya koymaktadır.

BÖLÜM III

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlar belirlenmiş ve öneriler geliştirilmiştir.

Sonuçlar

Araştırmaya toplam 51 müzik öğretmeni katılmıştır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin %88,20 gibi büyük bir çoğunluğu kadrolu, % 11,76'sı sözleşmelidir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin görev yaptıkları okulların % 25,48'i tam gün eğitim, % 74,48'i ikili eğitim vermektedir.

Müzik öğretmenleri ses eğitimi sırasında çoğunlukla elektronik org kullanmaktadırlar.

Müzik öğretmenleri ses sağlığı ve sesin korunması konusuna önem vermektedirler.

Müzik öğretmenleri ses eğitimi uygulamasında gerekli görülen durumlarda bireysel olarak alıştırma örnekleri vermeye dikkat etmemektedirler.

Müzik öğretmenleri ses alıştırmalarında kız ve erkek öğrencilerin ses sınırlarına fazla dikkat etmemektedirler.

2006 programı 1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programlarının içerik ve yaklaşımlarına oranla daha kısa ve öz bir şekildedir.

Uygulanan ses eğitimi alıştırmalarının olumlu sonuçlar verip vermediği konusunda doğru bir ölçüm yapılmamaktadır.

1994 ilköğretim müzik dersi öğretim programına göre hazırlanan ders kitapları müzik eğitimcisine ses eğitimi konusunda gerekli yönlendirmeleri sunmaktadır. Ancak bu durumun 2006 müzik dersi ilköğretim programına göre yazılmış ders kitaplarında karşıt bir tablo çizdiği görülmektedir.

1994 ilköğretim müzik dersi öğretim programında, ülkemizde 8 yıllık zorunlu eğitime geçiş ile birlikte, ilk defa ilkokul ve ortaokul programları aynı program içinde yer almıştır.

1994 ilköğretim müzik dersi öğretim programı ile daha önce birlikte yer alan ortaokul ve lise programları da ayrı planlanmıştır.

Müzik öğretmenleri müzik derslerinde ses alıştırmalarına ara sıra yer vermekte ya da hiç yer vermemektedir.

Müzik öğretmenlerinin ses alıştırmalarına sıklıkla yer verememelerinin en önemli sebebi zaman eksikliğidir.

Müzik öğretmenleri öğrencilerde ses değişimi konusuna duyarlık göstermektedirler.

Müzik öğretmenleri 2006 müzik dersi öğretim programının ses eğitimi açısından öğretmene yeterli sorumluluk yüklediği düşüncesindedir.

Öğretmen kılavuz kitabında ses eğitimine yeterince yer verilmemektedir.

Müzik öğretmenlerinin genel olarak fikir birliği ettiği temel görüş müzik derslerine yeterli sürenin ayrılmamış olmasıdır.

Öneriler

Ses insanlar için önemli bir ögedir. İlerleyen yıllarda ses eğitiminde yapılan hataların çalgı eğitiminde yapılan hatalar ya da yetersizliklerden çok daha olumsuz sonuçları olabileceği için ses eğitimi konusuna öncelik tanınmalıdır.

Değişim (mutasyon) döneminde olan çocukların bu evredeki ses sorunlarını daha kolay atlatabilmeleri için ses eğitimi konusunda teorik ve pratik bilgiler birlikte sunulmalıdır.

Müzik öğretmeni değişim (mutasyon) döneminde olan öğrencilere durumlarını anlatarak onları bilgilendirmeli ve gerekli motivasyonu sağlamalıdır.

Müzik dersi kitapları ses eğitimi açısından daha fazla örnekler içermelidir.

Gerekli olduğu durumlarda, sesinde değişim olan çocuklara şarkı söyleme etkinliği yaptırılmamalıdır.

Ders süresi kısa olmasına karşın ses eğitimi konusuna planlı ve disiplinli bir çalışma ile yeterli yer ayrılmalıdır.

Şarkı söylerken öğrencilerin doğru duruş ve oturuşlarına müzik eğitmeni tarafından önem verilmelidir.

Öğrencilere yüksek sesle şarkı söyletmemeye dikkat edilmelidir.

Öğrencilere şarkı söyletirken yanlış seslerin belirlenip, üzerinde çalışma yapılmasına dikkat edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Ayarman, Olcayto- *İlköğretim Müzik Ders Kitabı 8*, Özgün Matbaacılık San. ve Tic. Aksan Bülent A.Ş. , Ankara, 2005
- Aydın, Şinasi, *İlköğretim Müzik 7 Ders Kitabı*, Küre Yayıncılık, İstanbul, 1999
- Bozkaya, İsmail, *Okul Ortamında Müzik*, F. Özsan Matbaacılık, Bursa, 2001
- Celkan, Hikmet Y., *Eğitim Sosyolojisi*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum, 1991
- Çevik, Suna, *Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri*, Doruk Yayıncılık, Ankara, 1997
- Davran, Yalçın, *Şarkı Söyleme Sanatının Öyküsü*, Evrensel Müzikevi, Ankara, 1997
- Dinçer, Mahir, *Türkiye’de Okul Öncesi Öğretim, İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Eğitimi Nasıl Olmalıdır?*, 1. Müzik Kongresi, Bildiriler, Ankara, 1988
- Egüz, Saip, *Toplu Ses Eğitimi I*, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1980
- Ekici, Tülay, *Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Bir Program Geliştirme Çalışması*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2008
- Erten, Aydın, *Milli Eğitim Bakanlığı Müzik Dersi Teftiş Notları*, Bursa, 1978

- Sidney, Finkelstein, *Müzik Neyi Anlatır?*, Çeviren: M. Halim Spatar, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2000
- Guttek, L., Gerald, *Eğitimde Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*, Çeviren: Nesrin Kale Ütopya Yayınevi, Ankara, 2001
- Gülenç, Fevziye *İlköğretim Müzik 6*, Gizem Yayıncılık, Ankara, 2006
- Helvacı, Ayhan, *Ses Eğitiminde Nefes ve Atak*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1995
- Karasar, Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2002
- Kızıldeli, Nurdan, *Mutasyon Döneminde Ses Eğitimi Konulu Yüksek Lisans Semineri*, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1999
- _____, *2000 ve 2006 Yılları Arasında Müzik Öğretmenlerinin Mutasyon Dönemindeki Çocukların Ses Özellikleri ve Eğitimi Konusundaki Düşünce ve Deneyimlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış Açısı*, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, 2006
- M. E. B. *İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994
- _____, *İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 2006

- Metin, Elif, *İnsan Sesinde Fizyolojik Değişim ve Gelişim (Mutasyon) Döneminin Şarkı Söyleme Etkinliklerinin İncelenmesi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu, 2001
- Ömür, Mehmet, *Sesin Peşinde*, Pan Kitabevi, İstanbul, 2001
- Say, Ahmet, *Müzik Ansiklopedisi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1992
- _____, *Müzik Öğretimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1996
- Sönmez, Veysel, *Eğitim Felsefesi*, Anı Yayıncılık, Ankara, 2005
- Sun, Muammer-Seyrek, Hilmi, *Okul Öncesi Eğitiminde Müzik*, Mey Müzik Eserleri Yayınları, İzmir, 1981
- Şahin, Oğuzhan, *Ses Perdeleri ve Vibrato*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1995
- Tanilli, Server, *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?*, Amaç Yayıncılık, İstanbul, 1989
- Töreyn, Ayşe, M., *Türkiye Türkçesi Dilbilgisi Yapısının Şan eğitimi Amaç, İlke ve Teknikleri Açısından İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1998
- Uçan, Ali, *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*, May Yayınları, Ankara, 1994
- _____, *Türkiye’de Cumhuriyetin İlk Altmış Yılında Müzik Eğitiminde Program Geliştirme*, GÜGEF Dergisi, Ankara, 1988

- Ünal, Saadettin, Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Eğitimi ve Sorunları, TED Yayınları, Ankara, 1988
- Yıldız, Hüsnü-
Çam, Meltem *İlköğretim Okulları İçin Ders Kitabı Müzik 6.* , Pasifik Ders Kitapları A.Ş.-Özgün Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş. , Ankara, 1995
- _____, *İlköğretim Okulları İçin Ders Kitabı Müzik 7.* , Pasifik Ders Kitapları A.Ş. , Ankara, 1995
- Yönetken, H. Bedii *Müzik Eğitiminin Temeli, Müzik Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1993
- Yurtoğlu, Ömer F., *6.Sınıf Müzik Dersi Kitabı*, Düzgün Yayınları, Ankara, 2000
- _____, *7.Sınıf Müzik Dersi Kitabı*, Düzgün Yayınları, Ankara, 2003
- _____, *8.Sınıf Müzik Dersi Kitabı*, Düzgün Yayınları, Ankara, 2000
- Vennard, William, *Singing The Mechanism And The Technic*, Carl Fischer Inc., New York, 1967

EKLER

- 1. MÜZİK ÖĞRETMENLERİNE UYGULANAN ANKET ÖRNEĞİ**
- 2. ANKET UYGULAMA İZİN BELGESİ**
- 3. ANKET UYGULANAN OKULLAR**

Değerli Müzik Öğretmeni;

Bu anket “İlköğretim Okulları İkinci Kademe Müzik Derslerinin Ses Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi” konulu yüksek lisans tezi için gerekli verilerin elde edilmesi amacıyla düzenlenmiştir. Tezin amacı, ilköğretim okulları ikinci kademe müzik dersi öğretim programlarının ses eğitimi açısından müzik eğitimcisine yüklediği sorumlulukları, müzik ders kitaplarında yer alan ses eğitimi alıştırmalarının yeri ve önemini belirlemek ve müzik eğitimcilerine ışık tutacak öneriler geliştirmektir. Dolayısıyla bu anket, müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programı, bu programa göre yazılmış müzik dersi kitapları hakkındaki görüşlerini almak ve ikinci kademedeki derslerde ses ve nefes alıştırmalarına ne derece yer verildiğini belirleme amacını taşımaktadır.

Anket iki bölümden ve 36 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere ait 8 soru bulunmakta, ikinci bölümde ise ses eğitimi ile ilgili olarak; program, ders kitabı ve sınıf içi uygulamalara yönelik 28 soru yer almaktadır.

Araştırmanın amacına ulaşmasında, anketin içerdiği soruların içtenlikle ve eksiksiz cevaplandırılması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle lütfen tüm soruları dikkatli okuyunuz, cevaplandırınız ve boş bırakmayınız. Verilen cevaplar bilimsel amaçlar için kullanılacaktır.

Değerli vaktinizi ayırıp gösterdiğiniz ilgi ve yaptığınız katkı için teşekkür ederim.

Uludağ Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Bursa

Araştırmacı
Ayhan KOCAMAN

1. Bölüm: Kişisel Bilgiler

1. Hangi üniversiteden mezunsunuz?

.....

2. Hangi kurumda çalışıyorsunuz?

.....

3. Çalıştığınız kurumdaki kadro durumunuz nedir?

- Kadrolu
- Sözleşmeli
- Ücretli

4. Görev yaptığınız okuldaki eğitim türü nedir?

- İkili Eğitim
- Tam Gün Eğitim

5. Haftalık ders yükünüz birinci ve ikinci kademede kaç saattir?

- Birinci Kademe (.....)
- İkinci Kademe (.....)

6. Hizmet yılınız aşağıdaki aralıklardan hangisidir?

- 0-1 Yıl
- 1-5 Yıl
- 6-10 Yıl
- 11-15 Yıl
- 16-20 Yıl
- 21 Yıl ve üstü

7. Lisans eğitiminde ana çalgınız aşağıdakilerden hangisiydi?

- Şan Klarnet
 Keman Akordeon
 Viyola Gitar
 Viyolonsel (çello) Bağlama
 Kontrbas Diğer
(.....)
 Flüt
 Obua

8. Ses eğitimi çalışmaları sırasında hangi çalgı/ çalgılara yer veriyorsunuz? (Birden çok çalgı adı yazabilirsiniz.)

(.....
.....)

2. Bölüm: Ses Eğitimi

Değişkenler Değerler	Her Zaman (% 100)	Genellikle (% 75)	Ara Sıra (% 50)	Nadiren (% 25)	Hiç Bir Zaman (% 0)
9. Müzik derslerinde nefes ve ses alıştırmalarına önem veriyorum.					
10. Çalışma Öncesinde vücudun rahatlaması- yumuşaması konusunda alıştırmalar yaptırıyorum.					
11. Ses çalışmalarını nefes alıştırmalarıyla destekliyorum.					
12. Ses alıştırmaları ve şarkı söyleme etkinlikleri sırasında öğrencilerin doğru duruş ve oturuşlarına özen gösteriyorum.					
13. Şarkı söylemeden önce ses açma alıştırmaları yaptırıyorum.					

14. Ses ve sesin doğru kullanılması konusunda bilgi veriyorum.					
15. Ses organları ve bu organların nasıl kullanılması gerektiği konusunda bilgi veriyorum.					
16. Ses sağlığı ve sesin korunması konusunda bilgi veriyorum.					
17. İnsan ses grupları hakkında bilgi veriyorum.					
18. İnsan ses gruplarıyla ilgili örnekler dinletiyorum.					
19. Sürekli aynı pozisyonda (oturarak ya da ayakta) çalışma yaptırmamaya, bazen oturarak bazen ayakta çalışma yapmaya özen gösteriyorum.					
20. Öğrencilere yüksek sesle şarkı söyletmemeye özen gösteriyorum.					
21. Öğrencilerin sesleri doğru algılayıp işlemleri için bir çalgı yardımı ile alıştırma yaptırıyorum.					
22. Ses çalışmaları kapsamında uyguladığım alıştırma sadece inici veya sadece çıkıcı olmamasına, karma uygulamalar yapmaya dikkat ediyorum.					
23. Öğrencilerin staccato ve legato uygulamalarını birbirinden ayırt edebileceği farklı alıştırma uygulamaları uyguluyorum.					
24. Ses eğitimi uygulamasında gerekli gördüğüm durumlarda bireysel olarak alıştırma örnekleri veriyorum.					
25. Ses alıştırma çalışmalarında kız ve erkek seslerinin alt ve üst sınırlarını göz ederek çalışıyorum.					
26. Nefes-ses ve nefes-konuşma bağlantılarının alıştırma çalışmalarını yeterince yaptırıyorum.					
27. Toplu şarkı söylerken yanlış sesleri belirleyip onlarla ilgileniyorum.					

28. Yaptırdığım nefes ve ses alıştırmalarının olumlu sonuçlar verdiğini gözlemliyorum.					
29. Fizyolojik değişim ve gelişim (mutasyon) döneminde sesin değişimi ile ilgili olarak öğrencileri bilgilendiriyorum					
30. Fizyolojik değişim ve gelişim (mutasyon) döneminde olup, sesinde ciddi sorunlar olan öğrencileri gerekli gördüğüm durumlarda şarkı söyleme etkinliklerinden bir süre muaf tutuyorum.					

Görüşler Değerler	Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
31. Müzik dersi öğretim programının ses eğitimi konusunda öğretmene yeterli sorumluluklar yüklediğini düşünüyorum.					
32. Müzik dersi öğretmen kılavuz kitabının ses eğitimi konusunda yeterli bilgi ve yönlendirmeyi sunduğunu düşünüyorum.					
33. Müzik dersi repertuarının öğrencilerin müziksel gelişim düzeylerini gözetenek hazırlandığını düşünüyorum.					
34. Müzik dersinin süresinin düzenli ses ve nefes alıştırmaları uygulamasını yapabilmek için yeterli olduğunu düşünüyorum.					

35. Aşağıdaki ses alıştırmalarından kullandıklarınızı, kullanım sıklığına göre 1,2,3... diye derecelendiriniz. Yer vermediğiniz alıştırmaları boş bırakınız.

a ()

b ()

c ()

musical notation for exercise c: treble clef, common time signature, two measures. The first measure contains five eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4. The second measure contains five eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4. The lyrics are: mam mem mim mom mum mam mem mim mom mum.

d ()

musical notation for exercise d: treble clef, common time signature, two measures. The first measure contains eight eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The second measure contains eight eighth notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4. The lyrics are: ya ha ha ha ha ha ha ha ha ya ha ha ha ha ha ha ha ha.

e ()

musical notation for exercise e: treble clef, common time signature, two measures. The first measure contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The second measure contains a sequence of eighth notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4. The lyrics are: yu ya yu ya yu yu ya yu ya yu.

f ()

musical notation for exercise f: treble clef, common time signature, two measures. The first measure contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The second measure contains a sequence of eighth notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4. The lyrics are: ya ha ya ha.

g ()

musical notation for exercise g: treble clef, common time signature, two measures. The first measure contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The second measure contains a sequence of eighth notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4. The lyrics are: yu ya yu ya.

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : B.30.2.ULU.0.43.72.00.-530/148
Konu : Ayhan KOCAMAN'ın
Anket Uygulaması

06 Aralık 2010

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

İlgi: 18.10.2010 tarih ve 70 sayılı yazınız.

Anabilim Dalınız Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ayhan KOCAMAN'ın "İlköğretim İkinci Kademe Müzik Derslerinin Ses Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi" konulu tez çalışmasına veri toplamak amacıyla hazırladığı anket çalışmasını ilgi yazınızda belirtilen İlköğretim Okullarında 6-7-8. sınıf müzik derslerine giren Müzik Öğretmenlerine uygulama talebi Bursa İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve danışman Öğretim Üyesi ile öğrenciye bilgi verilmesi hususunda gereğini rica ederim.

Prof. İsmail BOZKAYA
Müdür

EK:

1- Onay Yazısı ve Ekleri (5 sayfa)

- Öğrenciye ,

- Danışmanına ,

Adres : Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Görükle Kampüsü Nilüfer / BURSA
Telefon : (224) 2940942 Santral: Personel: Faks:
e-posta : egtbil@uludag.edu.tr Elektronik Ağ : <http://egtbil.uludag.edu.tr>

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

24 Kasım 2010

Sayı :B.08.4.MEM.4.16.00.07-050 / 52703
Konu : Anket Uygulama İzni

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

- İlgi : a) M.E.B.na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine
Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi
b) 27/10/2010 tarih ve 350/24955 sayılı yazımız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Ayhan KOCAMAN' ın " İlköğretim İkinci Kademe Müzik Derslerinin Ses Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi" konulu tez çalışmasını İlimiz Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer İlçelerinin her birinden 20' şer olmak üzere toplam 60 ilköğretim okulunda 6-7-8. sınıf Müzik derslerine giren Öğretmenlere uygulama isteğine ilişkin onay örneği ve mühürlü veri toplama araçları ilişikte gönderilmiştir.

İlgi (a) yönergenin 5.maddesinin (o) bendinde belirtildiği üzere; ilgilinin çalışmasının tamamlanmasından sonra en geç iki hafta içinde çalışmanın örneğinin CD'ye kayıtlı olarak EK-1 ile birlikte Müdürlüğümüze teslim edilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Necmettin ESEN
Millî Eğitim Müdürü V.

EKLER:
1-Onay Örneği ve
mühürlü veri araçları örneği

NOT :
İlgiliye onayın aslı elden teslim edilmiştir.

Yeni Hükümet Konağı A Blok Osmangazi 16050 BURSA
Tel: (0 224)256 79 00/ 137 Faks : (0 224) 256 66 80
Ayrıntılı bilgi için iribac: Kültür Bölümü 137
web:bursameb.gov.tr e-mail:kultur16@meb.gov.tr

EĞİTİME
%100
DESTEK

EĞİTİMDE REFORM
Baha aydınlık
gelecektir

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.16.00.07-050 / 57996
Konu : Araştırma İzni

12 Kasım 2010

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : M.E.B.na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik
İzin ve Uygulama Yönergesi.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Ayhan KOCAMAN' ın " İlköğretim İkinci Kademe Müzik Derslerinin Ses Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi" konulu tez çalışmasını İlimiz Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer İlçelerinin her birinden 20' şer olmak üzere toplam 60 ilköğretim okulunda 6-7-8. sınıf Müzik derslerine giren Öğretmenlere uygulama istediği, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı' nın 27/10/2010 tarih ve 350/24955 sayılı yazısı ile bildirilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı her tür ve her derecedeki okul ve kurumlarda yapılacak lisans, yüksek lisans, doktora veya doktora üstü araştırma-geliştirme çalışmaları ile Bakanlığın destek verdiği araştırmalar kapsamındaki anket, uygulama, gözlem gibi faaliyetler; bir ili kapsıyorsa izin başvurularının İl Millî Eğitim Müdürlüğüne yapılacağı ilgi yönergede belirtildiğinden Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Ayhan KOCAMAN' ın " İlköğretim İkinci Kademe Müzik Derslerinin Ses Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi" konulu tez çalışması ile ilgili öneri ve veri toplama araçlarının, ilgi Yönerge gereği ilimizde oluşturulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenerek değerlendirilmesi sonucunda, araştırma ile ilgili anketlerin okullardaki eğitim öğretim faaliyetleri aksatılmadan, mühürlü ve imzalı anketlerin aslı okul müdürlüğünce görülerek, gönüllülük esası ve okul müdürlüğünce gözetim ve sorumluluğunda İlimiz Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer İlçelerinden uygulama yapılacak okulların listesi ekte sunulmuş olup, ilgi Yönerge çerçevesinde uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini olurlarınıza arz ederim.

Atilla GÜLSER
Millî Eğitim Müdürü

OLUR.
11/11/2010
Selman YENİĞÜN
Vali Vekili

Yeni Hükümet Konakı A Blok Osmangazi 16050 BURSA
Tel: (0 224)256 70 00/ 137 Faks: (0 224) 256 66 80
Ayrıntılı bilgi için iritibat: Kültür Bölümü
web:bursameb.gov.tr e-mail:kultur16@meb.gov.tr

EĞİTİME
%100
DESTEK

EĞİTİMDE REFORM
Baha aydınlık
gelecek!

Anketin Uygulanacağı Okullar Listesi

NİLÜFER İLÇESİ

1. CAVİT ÇAĞLAR İLKÖĞRETİM OKULU
2. NEDİM ÖZTAN İLKÖĞRETİM OKULU
3. CANAYDIN İLKÖĞRETİM OKULU
4. NOSAB İLKÖĞRETİM OKULU
5. VAHİDE AKTUĞ İLKÖĞRETİM OKULU
6. DİLEK ÖZER İLKÖĞRETİM OKULU
7. AHMET UYAR İLKÖĞRETİM OKULU
8. KOÇ İLKÖĞRETİM OKULU
9. NİLÜFER BELEDİYESİ BURSA ROTARY İLKÖĞRETİM OKULU
10. EMİR-KOOP İLKÖĞRETİM OKULU
11. ABDURRAHMAN VARDAR İLKÖĞRETİM OKULU
12. SÜLEYMAN CURA İLKÖĞRETİM OKULU
13. İBRAHİM UYAR İLKÖĞRETİM OKULU
14. EŞREF ERGİN İLKÖĞRETİM OKULU
15. KARAMEHMET İLKÖĞRETİM OKULU
16. FETHİYE İLKÖĞRETİM OKULU
17. ALİ KARASU İLKÖĞRETİM OKULU
18. ALİ DURMAZ İLKÖĞRETİM OKULU
19. ÇALI İLKÖĞRETİM OKULU
20. ÖĞRETMEN HASAN GÜNEY İLKÖĞRETİM OKULU

OSMANGAZİ İLÇESİ

1. SAKARYA İLKÖĞRETİM OKULU
2. ULUDAĞ İLKÖĞRETİM OKULU
3. HÜRRİYET İLKÖĞRETİM OKULU
4. MERİNOS İLKÖĞRETİM OKULU

5. ALTIPARMAK FETHİ AÇANÇİÇEK İLKÖĞRETİM OKULU
6. TOPHANE İLKÖĞRETİM OKULU
7. EMİNE HASAN ÖZATAV İLKÖĞRETİM OKULU
8. ATATÜRK İLKÖĞRETİM OKULU
9. TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ İLKÖĞRETİM OKULU
10. FARABİ İLKÖĞRETİM OKULU
11. HÜRRİYET TİCARET VE SANAYİİ ODASI İLKÖĞRETİM OKULU
12. HÜSEYİN KARABACAK İLKÖĞRETİM OKULU
13. HÜRRİYET BAŞÖĞRETMEN İLKÖĞRETİM OKULU
14. İNÖNÜ İLKÖĞRETİM OKULU
15. KÜKÜRTLÜ TİCARET ve SANAYİİ ODASI İLKÖĞRETİM OKULU
16. SÖNMEZ İLKÖĞRETİM OKULU
17. DR. AYTEN BOZKAYA İLKÖĞRETİM OKULU
18. GAZİ İLKÖĞRETİM OKULU
19. MUSTAFA MÜNEVVER OLAĞANER İLKÖĞRETİM OKULU
20. PİLOT SANAYİİ İLKÖĞRETİM OKULU

YILDIRIM İLÇESİ

1. YUNUS EMRE İLKÖĞRETİM OKULU
2. EMEK İLKÖĞRETİM OKULU
3. MÜMİN GENÇOĞLU 2 İLKÖĞRETİM OKULU
4. SETBAŞI İLKÖĞRETİM OKULU
5. DÖRTÇELİK İLKÖĞRETİM OKULU
6. AHMET HAMDİ TANPINAR İLKÖĞRETİM OKULU
7. ARİF NİHAT ASYA İLKÖĞRETİM OKULU
8. AYŞE MÜZEYYEN TOZLUOĞLU İLKÖĞRETİM OKULU
9. DAVUTKADI EŞREF EVCİL İLKÖĞRETİM OKULU
10. FEVZİ ÇAKMAK İLKÖĞRETİM OKULU
11. NAMAZGÂH İHSAN DİKMEN İLKÖĞRETİM OKULU
12. NURİ ERBAK İLKÖĞRETİM OKULU
13. YILDIRIM İLKÖĞRETİM OKULU

14. YILDIRIM BELEDİYESİ İLKÖĞRETİM OKULU
15. ÜSTÜN ÜRÜNDÜL İLKÖĞRETİM OKULU
16. ZÜBEYDE HANIM İLKÖĞRETİM OKULU
17. YAVUZ SELİM İLKÖĞRETİM OKULU
18. YAHYA KEMAL BEYATLI İLKÖĞRETİM OKULU
19. PEYAMİ SAFA İLKÖĞRETİM OKULU
20. MEHMET AKİF ERSOY İLKÖĞRETİM OKULU

Çalışma Takvimi

Anket uygulamasının, yukarıda listesi verilen okullarda ikinci kademe müzik derslerine giren müzik öğretmenlerine, **13/12/2010-24/12/2010** tarihleri arasında yapılması planlanmaktadır.

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Yeri ve Tarihi	Bursa - 17.05.1984	
Öğrenim Gördüğü Kurumlar	Lise	Bursa Cumhuriyet Lisesi (1998-2002)
	Üniversite	Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı (2003-2007)
	Yüksek	Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü G S E A D Müzik Eğitimi Bilim Dalı (2008-2012)
Medeni Durumu	Evli	
Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyleri	İngilizce, Orta düzeyde	
Çalıştığı Kurumlar	1. Gürsu 80.Yıl Cumhuriyet İlköğretim Okulu 2009-2010 2. Mudanya Atatürk İlköğretim Okulu 2010-Devam Ediyor	
Yurtdışı Görevleri	Yok	
Kullandığı Burslar	Yok	
Aldığı Ödüller	Gürsu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Teşekkür Belgesi (17.06.2009) Gürsu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Teşekkür Belgesi (02.11.2009) Gürsu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Teşekkür Belgesi (31.05.2010) Gürsu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Teşekkür Belgesi (16.06.2010)	

Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Topluluklar	Yok
Editör veya Yayın Kurulu Üyelikleri	Yok
Katıldığı Yurtiçi ve Yurt Dışı Bilimsel Toplantılar	Yok
Yayımlanan Çalışmalar	Yok

Ayhan KOCAMAN